

Nemzetgazdasági Minisztérium

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió területfejlesztési üzenete és az integrált területi fejlesztések a 2014–2020-as programidőszakban

Salamin Géza

főosztályvezető

Tervezéskoordinációért Felelős Államtitkárság

Területfejlesztési Tervezési Főosztály

**Multidiszciplináris szakmai konferencia az Országos Fejlesztési és
Területfejlesztési Konceptióról**

Budapest, 2013. október 7.

Tartalom

- 1. Tervezési keretek (2014-2020)**
- 3. Az Országos területi stratégia**
- 3. Úton a megvalósítás felé..**
- 4. Helyi-területi tervezési felkészülés**

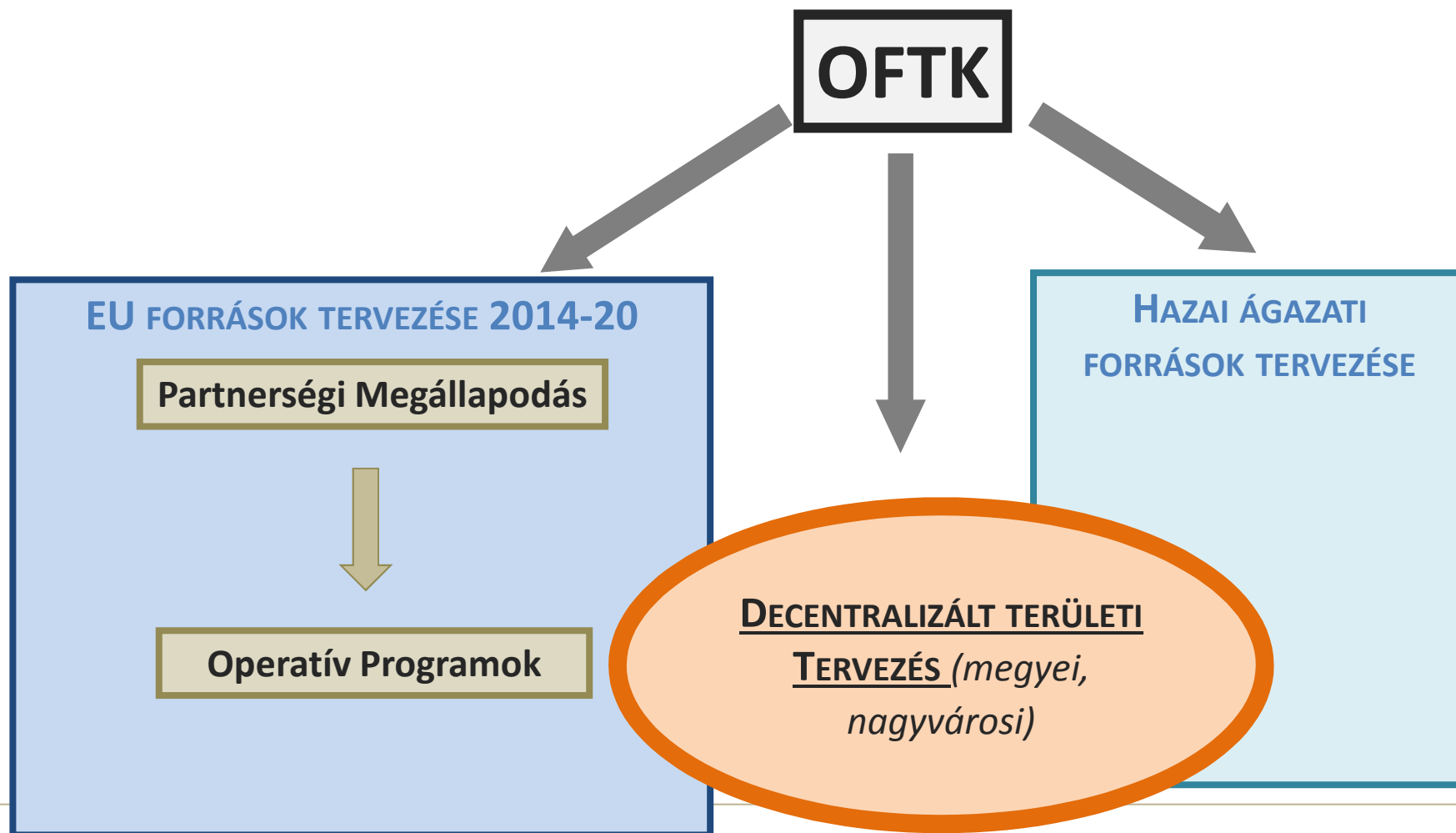

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

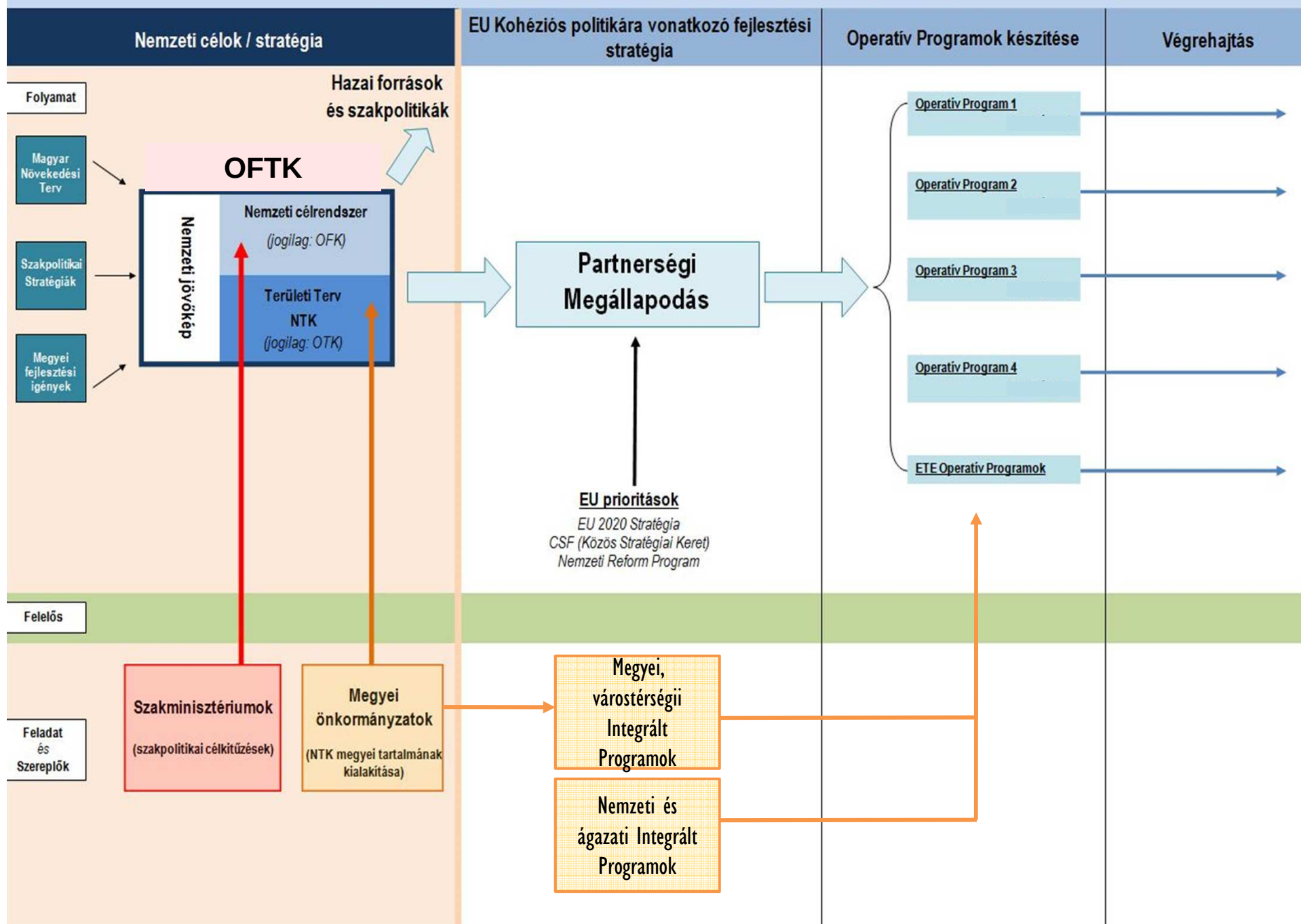
1.

Tervezési keretek (2014-2020)

OFTK helye, szerepe a tervezésben

A 2014 – 2020-as stratégiai felkészülés modellje

Tapasztalatok 2004-2013

- Fejlesztéspolitika önálló közpolitikai szektor
- A verseny alapú forrásallokáció kudarca
 - Gazdaszerep a fejlesztésekben
 - Nemzeti stratégia hiánya

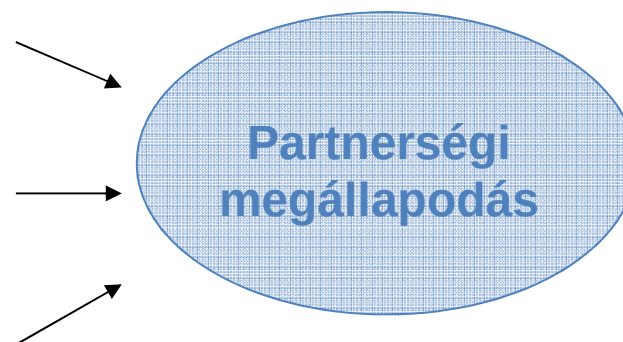
Integrált tervezett fejlesztések

Tematikus célkitűzések

EURÓPA 2020

intelligens, fenntartható, inkluzív növekedés stratégiája

1. K+F+I
2. IKT infrastruktúra és hozzáférés
3. KKV versenyképesség
4. Alacsony szénkibocsátású gazdaság
5. Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás
6. Környezetvédelem és erőforrás-hatékonyság
7. Fenntartható közlekedés
8. Foglalkoztatás és munkavállalói mobilitás
9. Társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem
10. Oktatás, egész életen át tartó tanulás
11. Intézményi kapacitások és közigazgatás hatékonyságának növelése

2.

Az országos területi stratégia

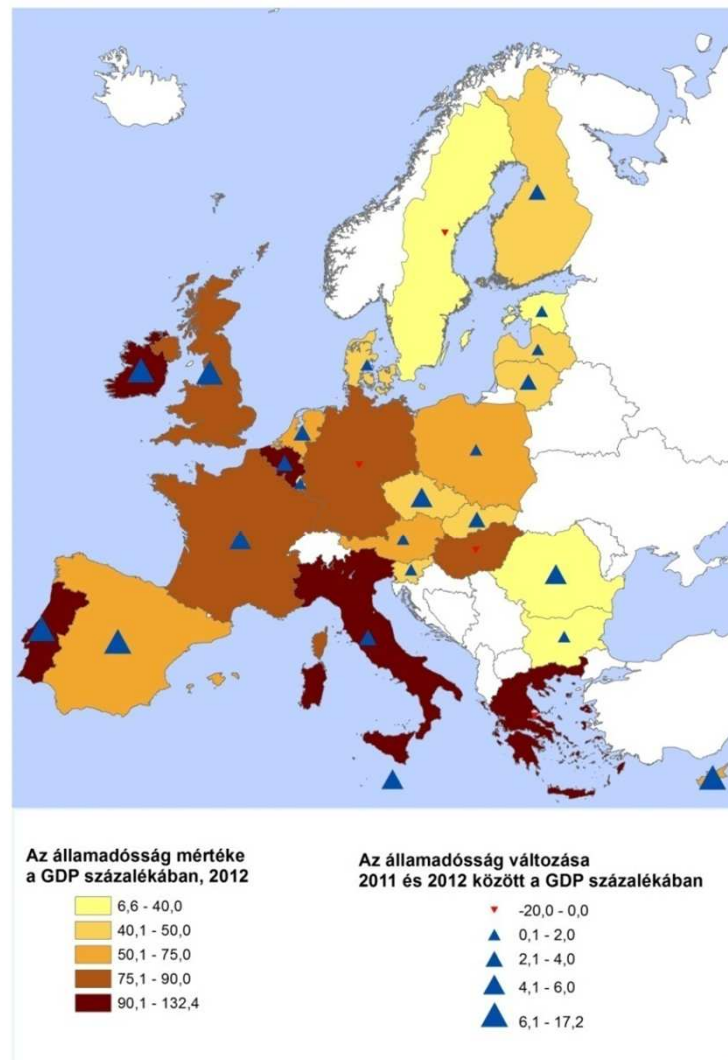
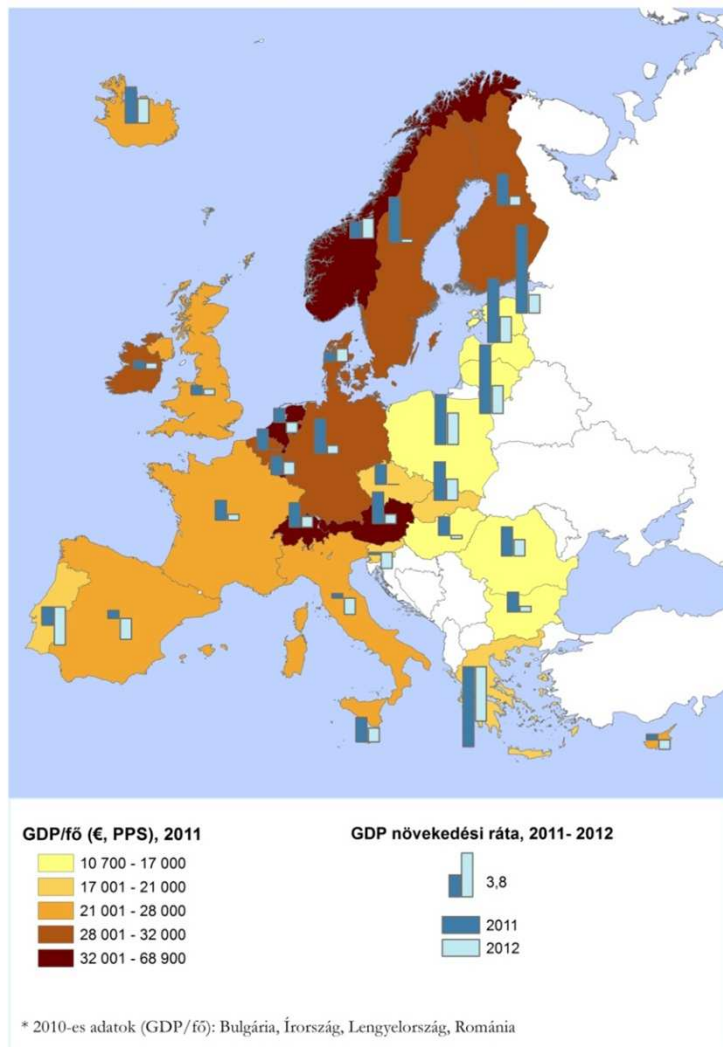
Kihívások: főbb gazdasági kihívások és lehetőségek

- Globális kihívások: átalakuló **globális gazdasági erőegyensúly**, **adósságválság**, új kapcsolatrendszerek.
- Nyitott gazdaságunk és energiasztruktúránk erős nemzetközi **kitettség**, **sérülékenység**et- eredményez.
- **Duális gazdaságunk** felértékeli a hazai kis- és középvállalkozásokat.
- A **foglalkoztatás alacsony szintje** visszaveti a gazdaságot.
- **Feldolgozóiparunk** a gazdaság húzóágazata, az infokommunikáció itthon is meghatározó ágazat lett.
- Az **élelmiszerellátás globális felértékelődése**, és a biztonságos hazai élelmiszerellátás
iránti fokozódó igény felértékeli agrár- és élelmiszergazdaságunkat.
- **Kutatás-fejlesztés, innováció** –a jövőnk záloga .
- Mobilitás és **elérhetőség** kulcs szerepet játszhatna a gazdasági növekedésben
- Stb.

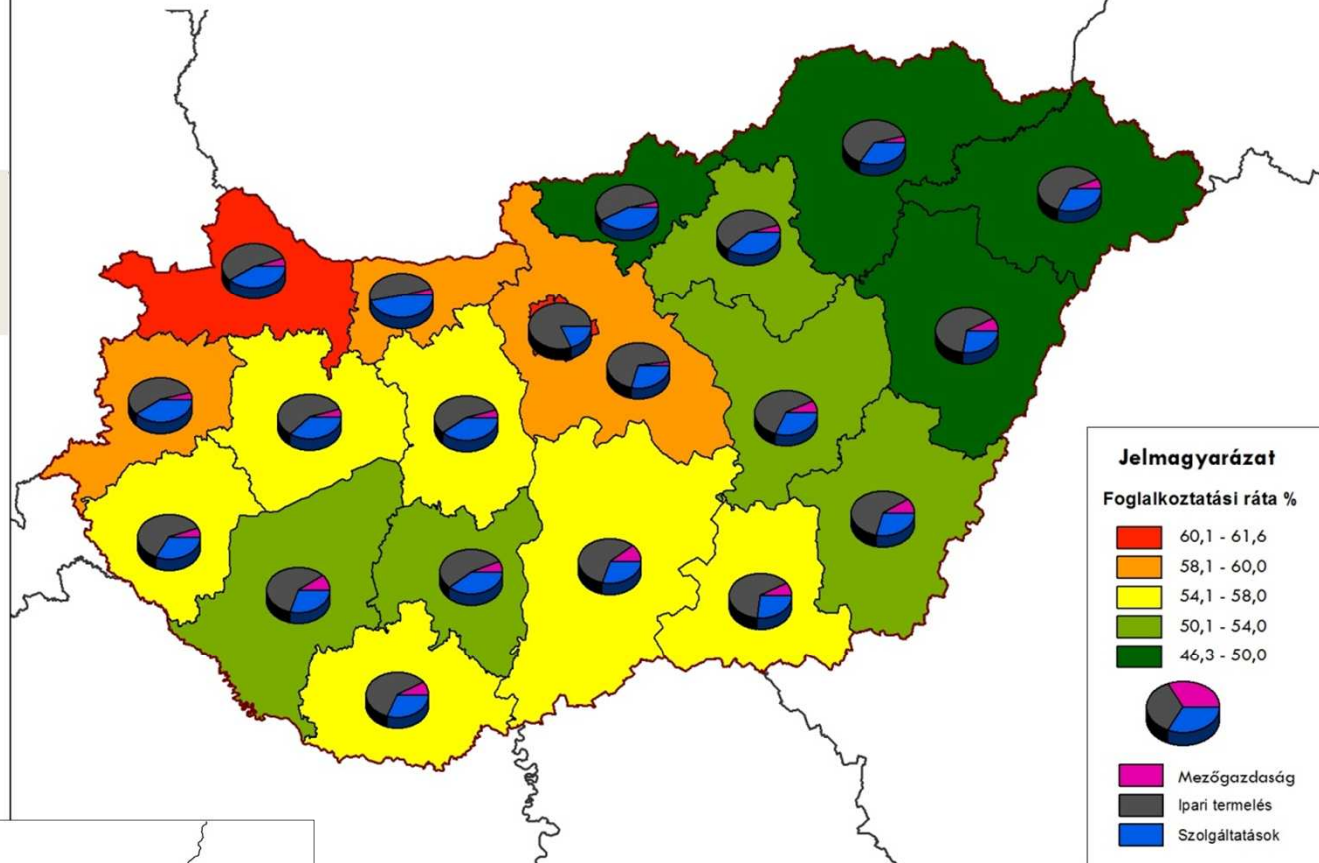
NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

Kihívások: gazdaság

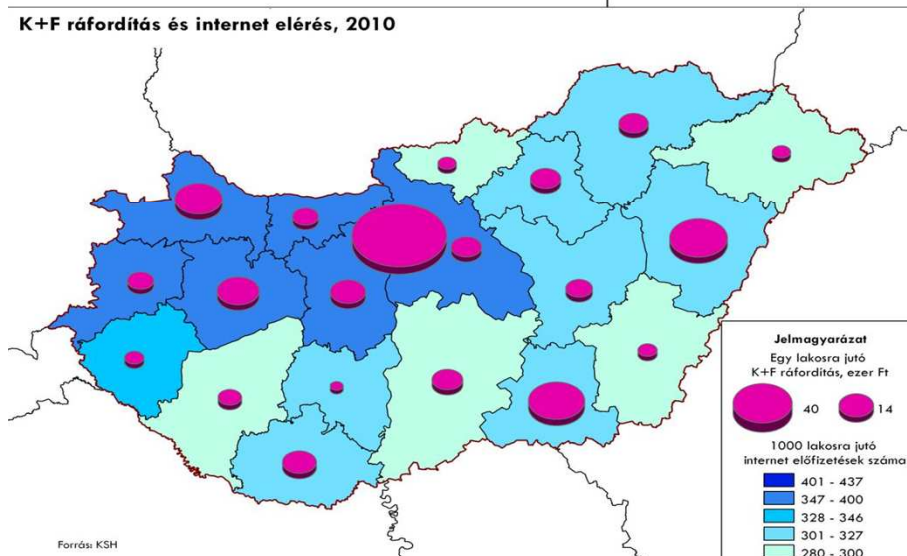

Kihívások: gazdaság

Foglalkoztatottak megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint, 2010

K+F ráfordítás és internet elérés, 2010

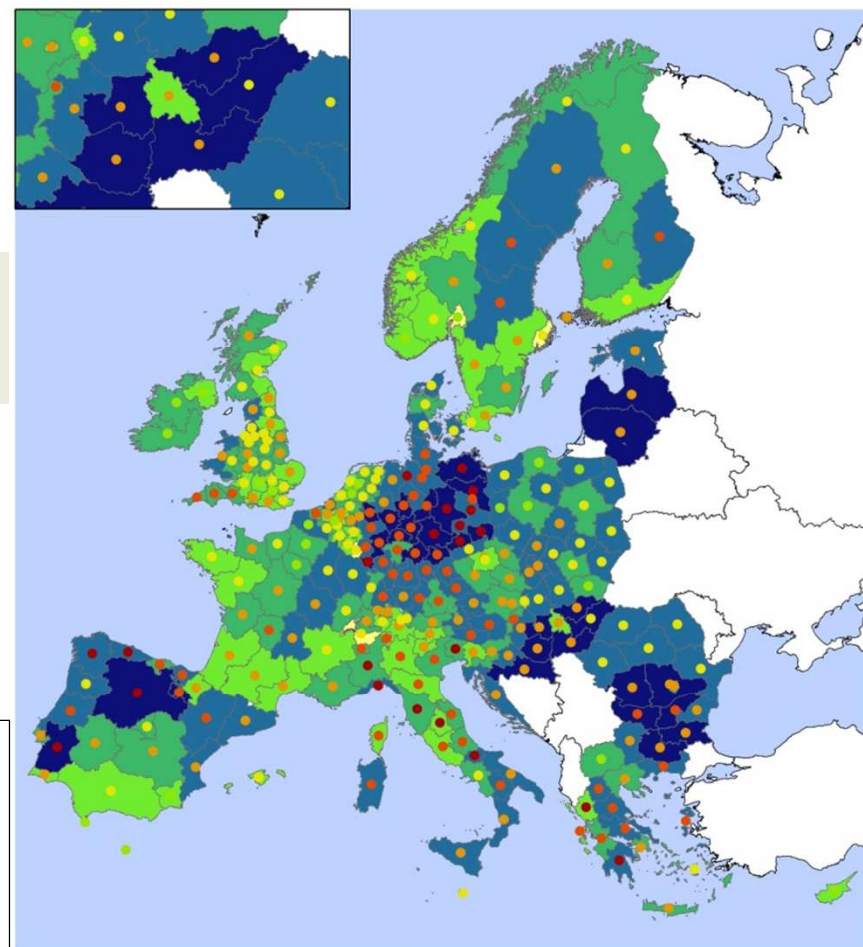

Forrás: KSH

Kihívások: társadalmi kihívások és lehetőségek

- Gyarapodó emberiség, **csökkenő** magyarság, **öregedő** Európa.
- A **népességcsökkenés** veszélyeztetet.
- **Egészségi** állapotunk kedvezőtlen.
- A **társadalmi bizalom** és a közösségi **felelősségvállalás** gyenge
- Migráció: a magyar **agyelszívás** veszélye, területileg koncentrálódó magyarság.
- A **tudás megújulását** több tényező nehezíti.
- Az oktatási és egészségügyi ellátórendszer megújításra szorul.
- Egyedi, jelentős értéket hordozó **kulturális örökségünk** fontos érték.
- A **közsféra hatékonyságának** javítása jelentős hozzáadott értéket adhat.
- Társadalmi **értékeink** potenciális erőforrásunk, a nemzeti összetartozás lehet az egy integráló erő.

Kihívások: öregedő és fogyó Európa és Magyarország

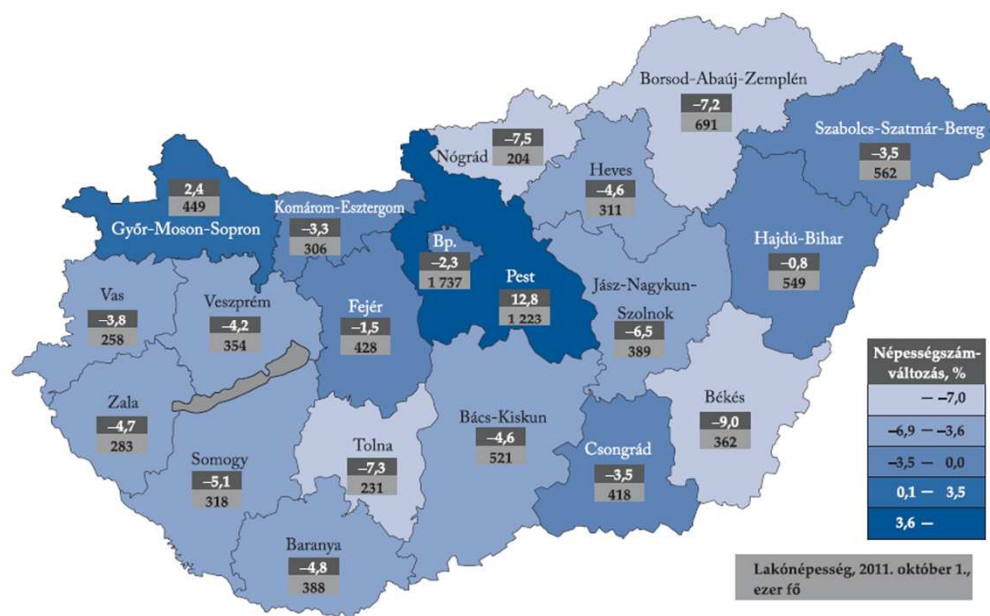

Öregedési index (%), 2010

- 11,7 - 77,3
- 77,4 - 102,8
- 102,9 - 130,2
- 130,3 - 170,0
- 170,1 - 241,1

Tényleges szaporodás (ezrelék), 2009

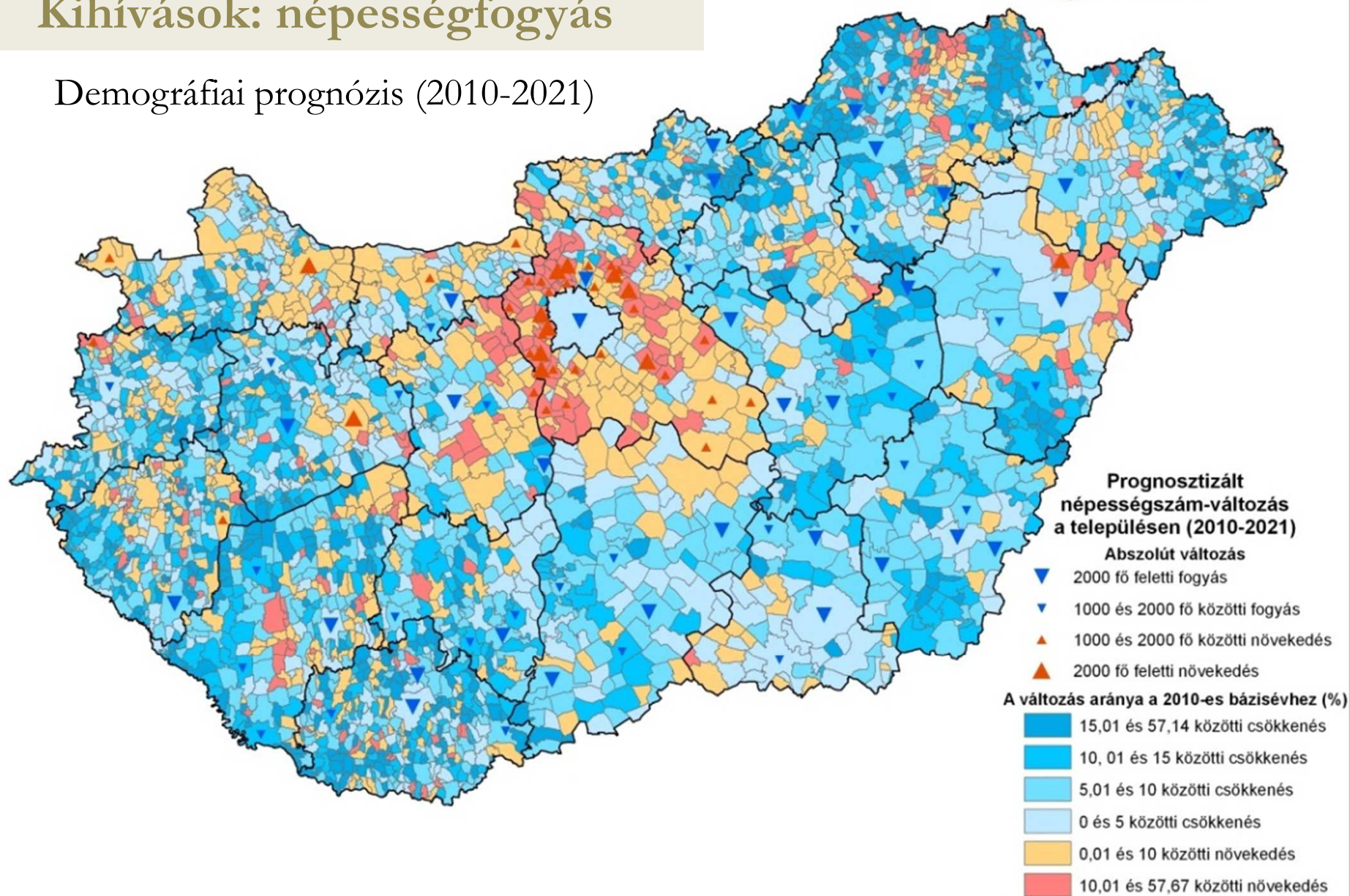
- -14,8 - -3,5
- -3,4 - 1,5
- 1,6 - 6,7
- 6,8 - 15,3
- 15,4 - 34,8

¹⁾ A részletes feldolgozás előtti információk alapján.

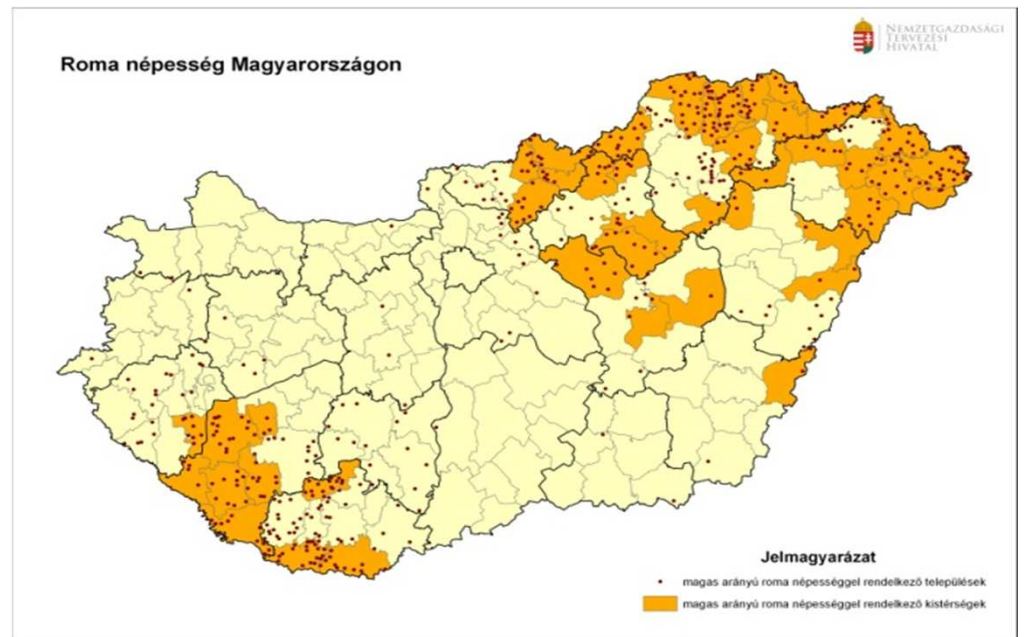
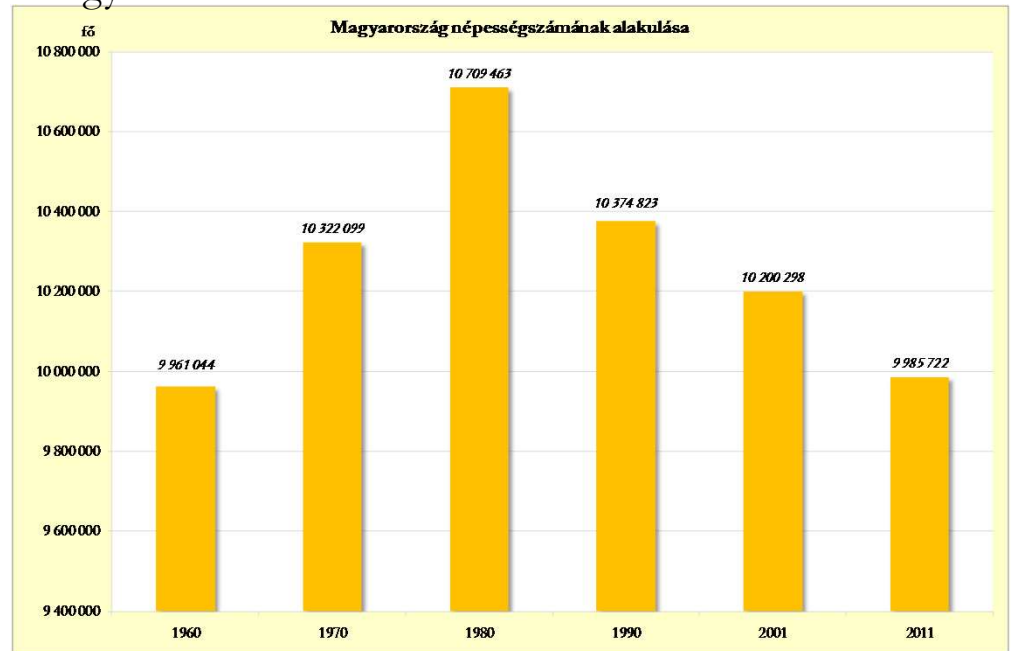
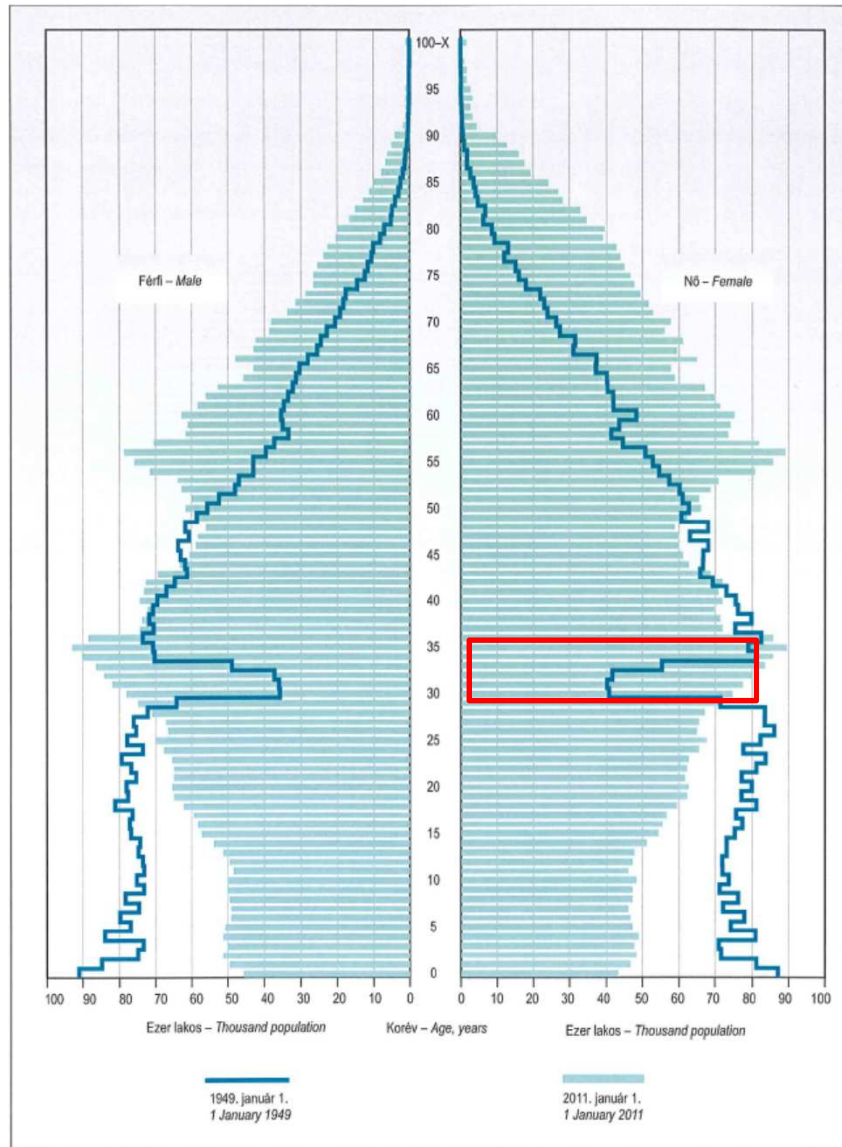
Kihívások: népességfogyás

Demográfiai prognózis (2010-2021)

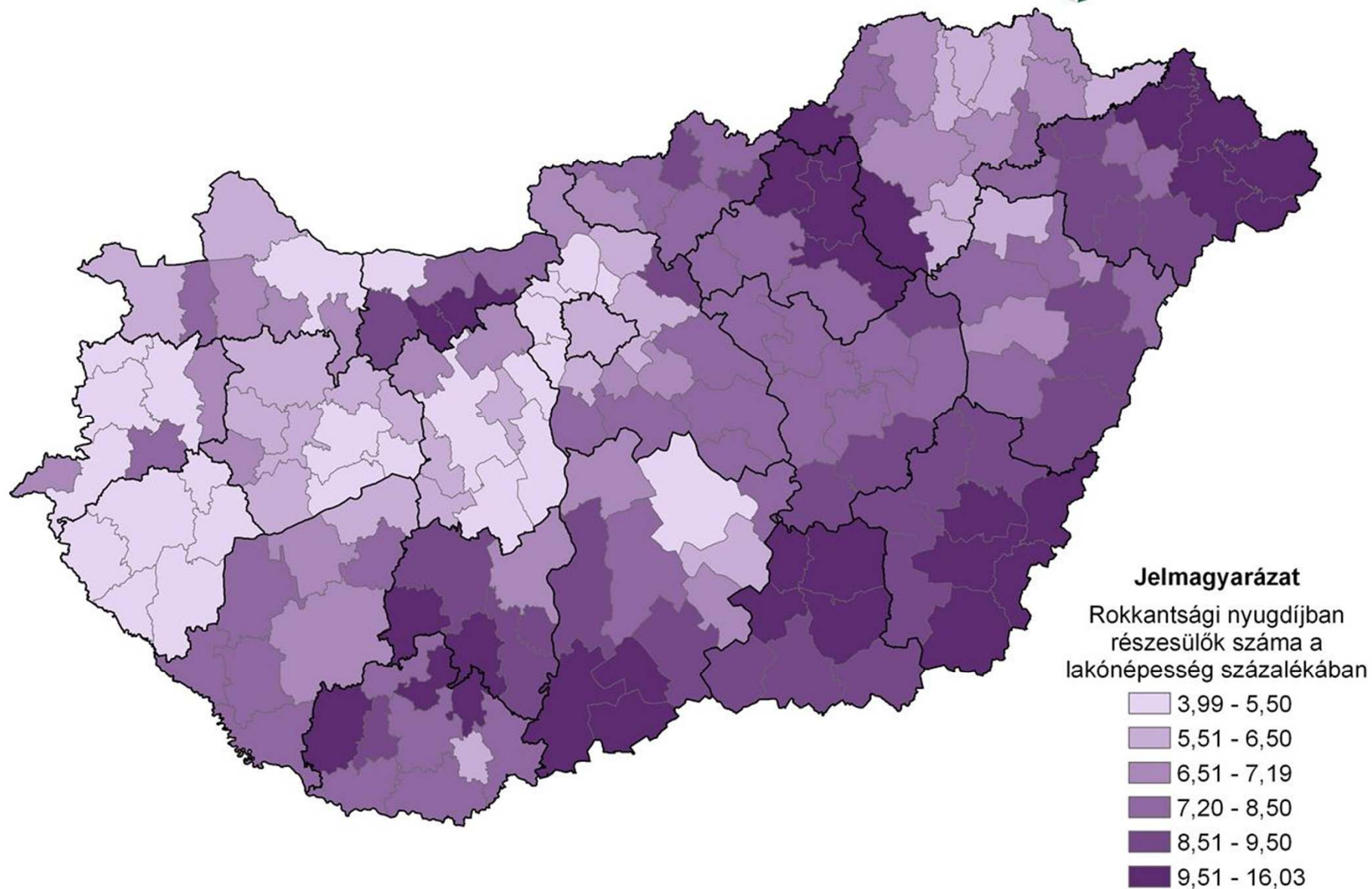

Születések száma: enyhe,
de egyértelmű növekedés az elmúlt évben

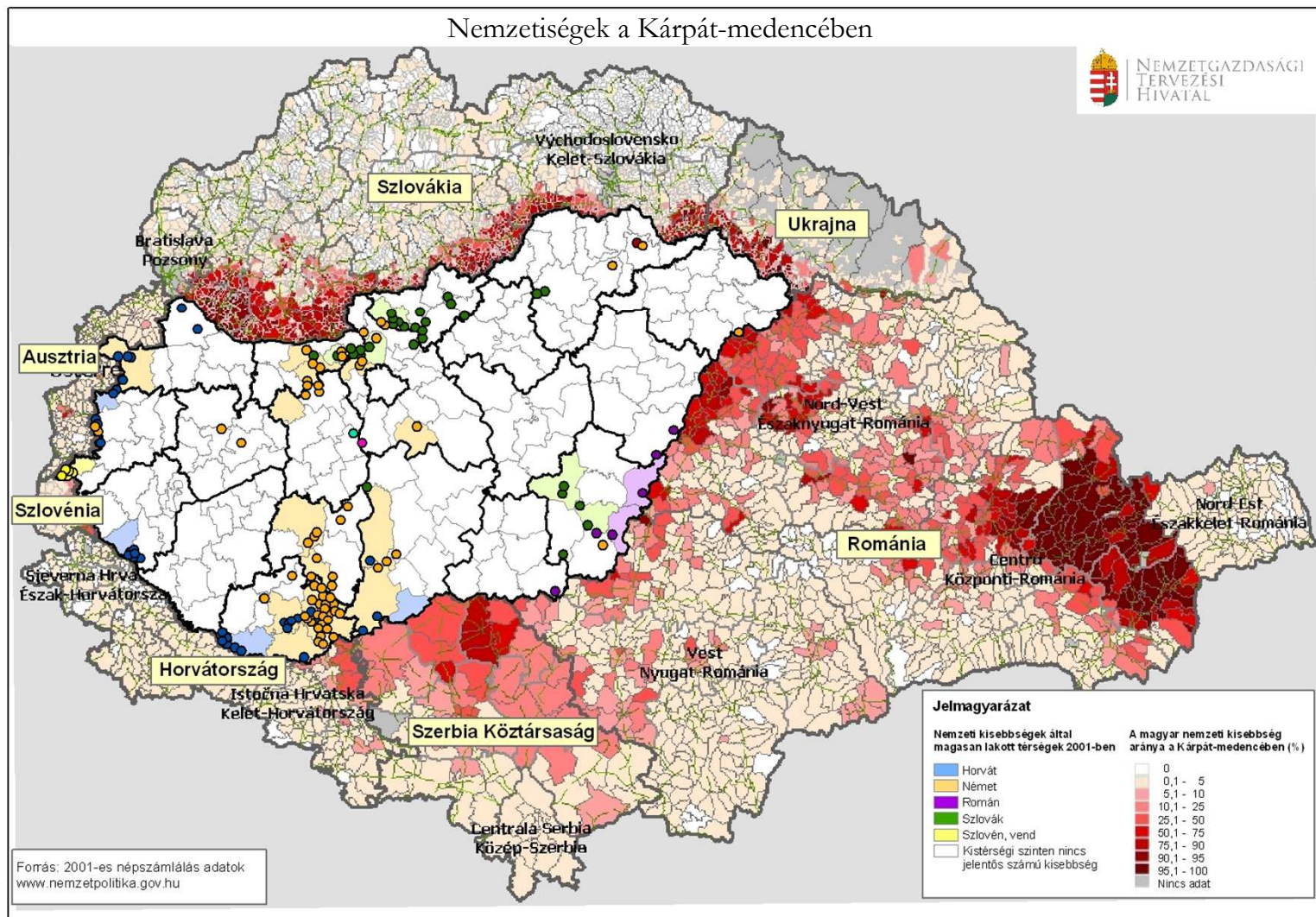
Szülőképes korú nők
számának drasztikus lecsökkenése

Rokkantsági nyugdíjban részesülők száma (2010)

Egy társadalmi erőforrás térszerkezeti integrálódásunkban

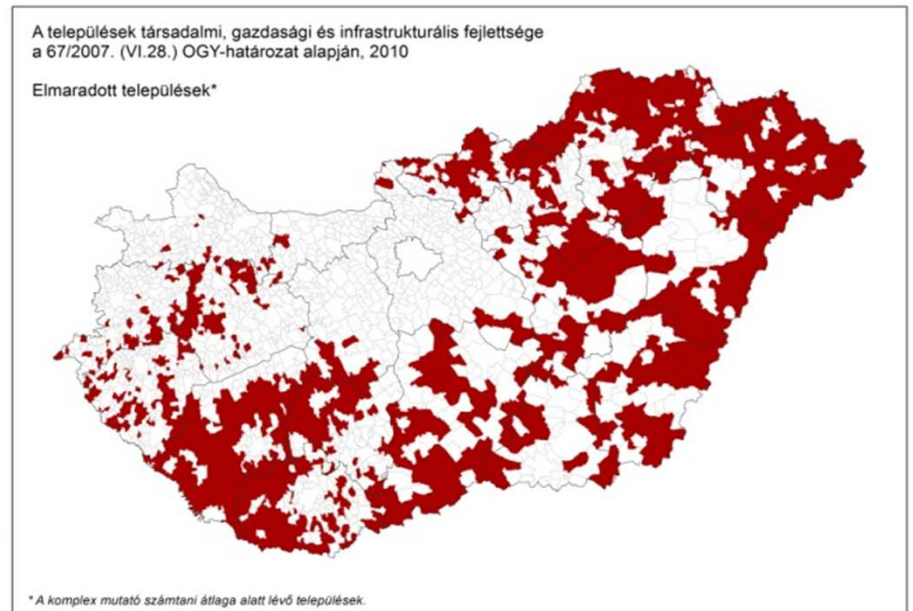

Kihívások: környezet

- Az **erőforrások** fenntarthatatlan **használata**, **energiahatékonyság gyenge** kikerülés **nemzeti** tulajdonból.
- **Klíímaváltozás**, szárazodás, aszály, öntözés, áradások.
- A fokozódik a **beépítés**, mezőgazdaság kiszorul.
- Lakosság növekvő környezetterhelése, **pazarló fogyasztói** szokások beleértve az energiapazarlást is.
- **Felszín alatti vízkészlet**ünk kiemelkedő jelentőségű, különösen a termálvizek tekintetében.
- Az ország területének nagy részét mezőgazdasági termelésre alkalmas **talaj** fedi, melynek állapota kedvező.
- A gyors ütemben fejlődő **környezeti infrastruktúra** és a csökkenő ipari környezetterhelés következtében a **környezeti állapot** összességében javul.

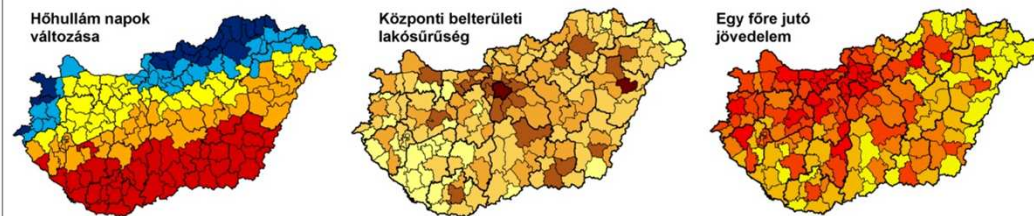
Kihívások: területi kihívások és lehetőségek

- **Területi egyenlőtlenségek** továbbra is jelentősek és nem csökkennek.
- **Duális térszerkezet**, Budapest dominanciája nem gyengült
- Térszerkezetünk, területhasználatunk és térszervezésünk nem támogatja a **gazdasági fejlődést**.
- Az ország **geopolitikai helyzete** kedvező, közlekedési hálózatok csomópontja.
- **Budapest** makroregionális szinten jelentős városunk.
- A **Balaton** nemzetközi jelentőségű rekreációs térségünk.
- **Vidéki térségeink** értékeik alapján felértékelődnek.

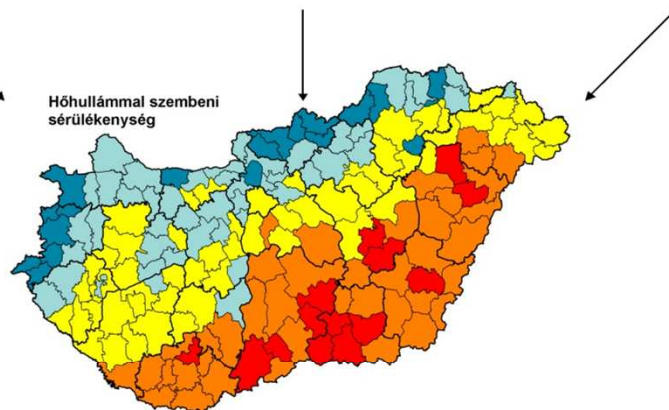

KÖRNYEZET

Az éghajlatváltozás emberi egészségre gyakorolt hatása

Adatok forrása: ELTE Meteorológiai Tanszék

Jelmagyarázat

Hőhullám napok változása, db

- 48 felett
- 46 - 47
- 44 - 45
- 40 - 43
- 39 alatt

Központi belterületi lakossűrűség, fő/ha

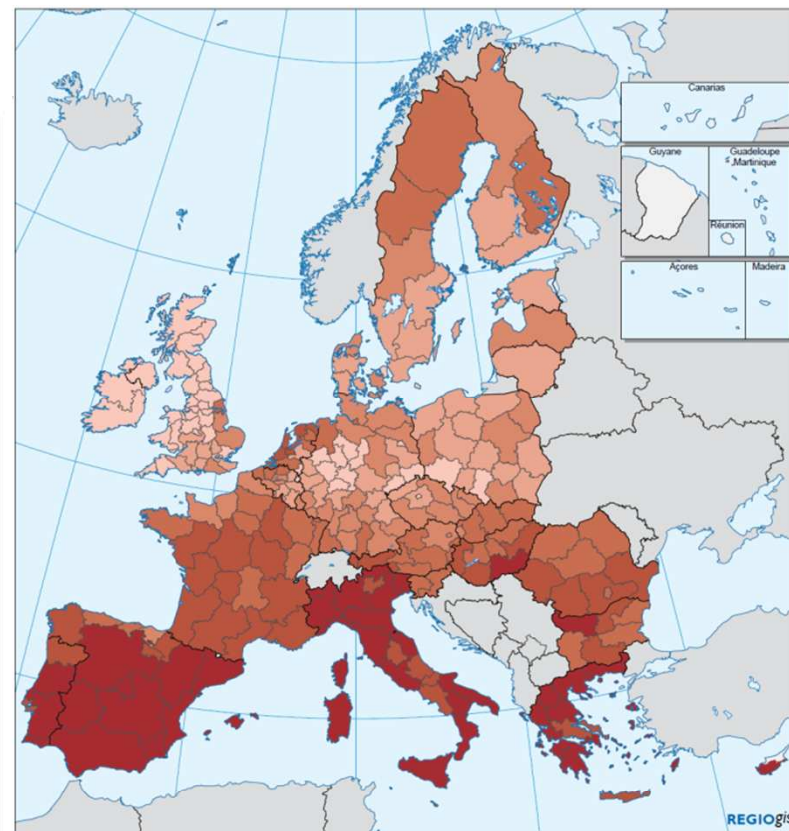
- 29 felett
- 20 - 28
- 14 - 19
- 10 - 13
- 9 alatt

Egy főre jutó jövedelem, ezer Ft

- 822 felett
- 673 - 821
- 572 - 672
- 475 - 571
- 474 alatt

Hőhullámmal szembeni sérülékenység

- Kiemelten sérülékeny
- Fokozottan sérülékeny
- Mérsékelten sérülékeny
- Gyengén sérülékeny
- Nem sérülékeny

1.76 NUTS 2 régióknak az éghajlatváltozástól való sebezhetősége

Index, eredmény 0 = alacsony sebezhetőség és 100 = magas sebezhetőség között

Index, eredmény 0 = alacsony sebezhetőség és 100 = magas sebezhetőség között

- < 15,8
- 15,8 - 20,7
- 20,7 - 27,8
- 27,8 - 44,0
- 44,0 - 64,0
- >= 64,0
- nincs adat

Folyók árterüzeit érintett lakosság; 5 m alatt élő népesség; 75+ éves népesség és a trópusi éjszakák változása; bruttó hozzáadott érték a mezőgazdaságban és halászatban; bruttó hozzáadott érték a turizmusban és nyári turisztikai éghajlati index; a csapadék és a hőmérséklet változásai; hegyvidéki területek.

Forrás: JRC, Eurostat, EFGS, Oxford Economics, Nordregio, ICIS Maastrichti Egyetem, REGIO-GIS

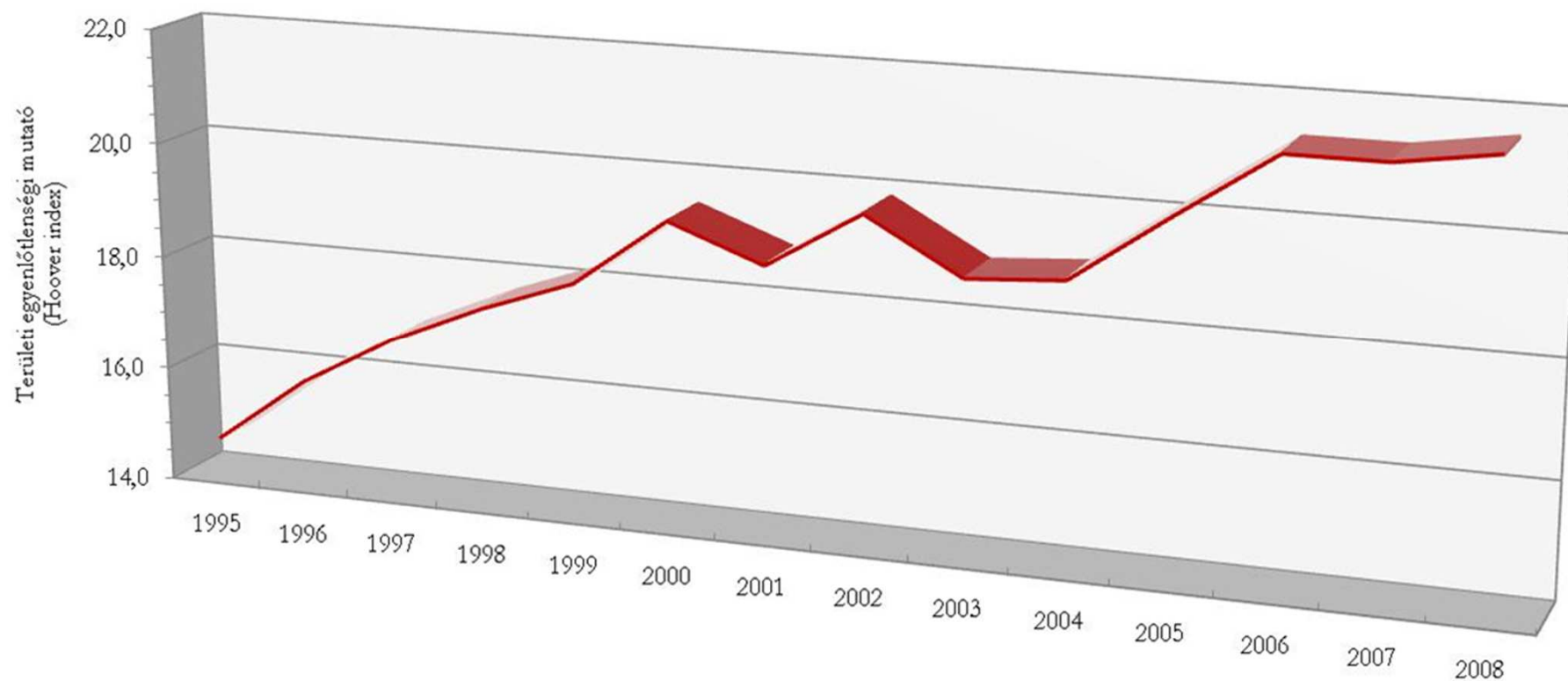
0 500 km

© EuroGeographics – A nemzeti térképész szolgálatok európai szövetsége

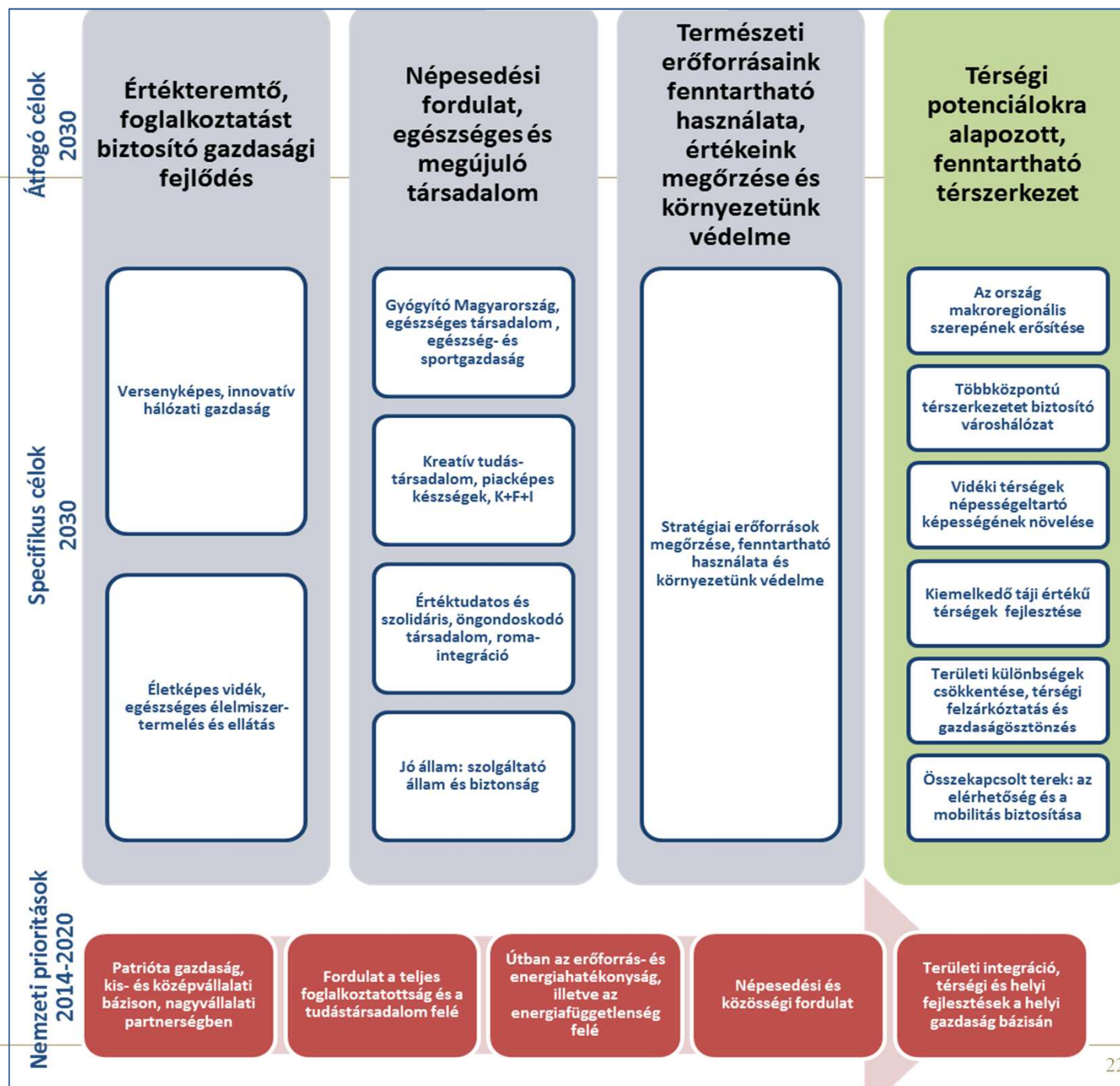
Forrás: VÁTI - OGy Jelentés háttéranyaga a területi folyamatok alakulásáról és a területfejlesztési politika érvényesüléséről, 2009

Kihívások: növekvő területi egyenlőtlenségek

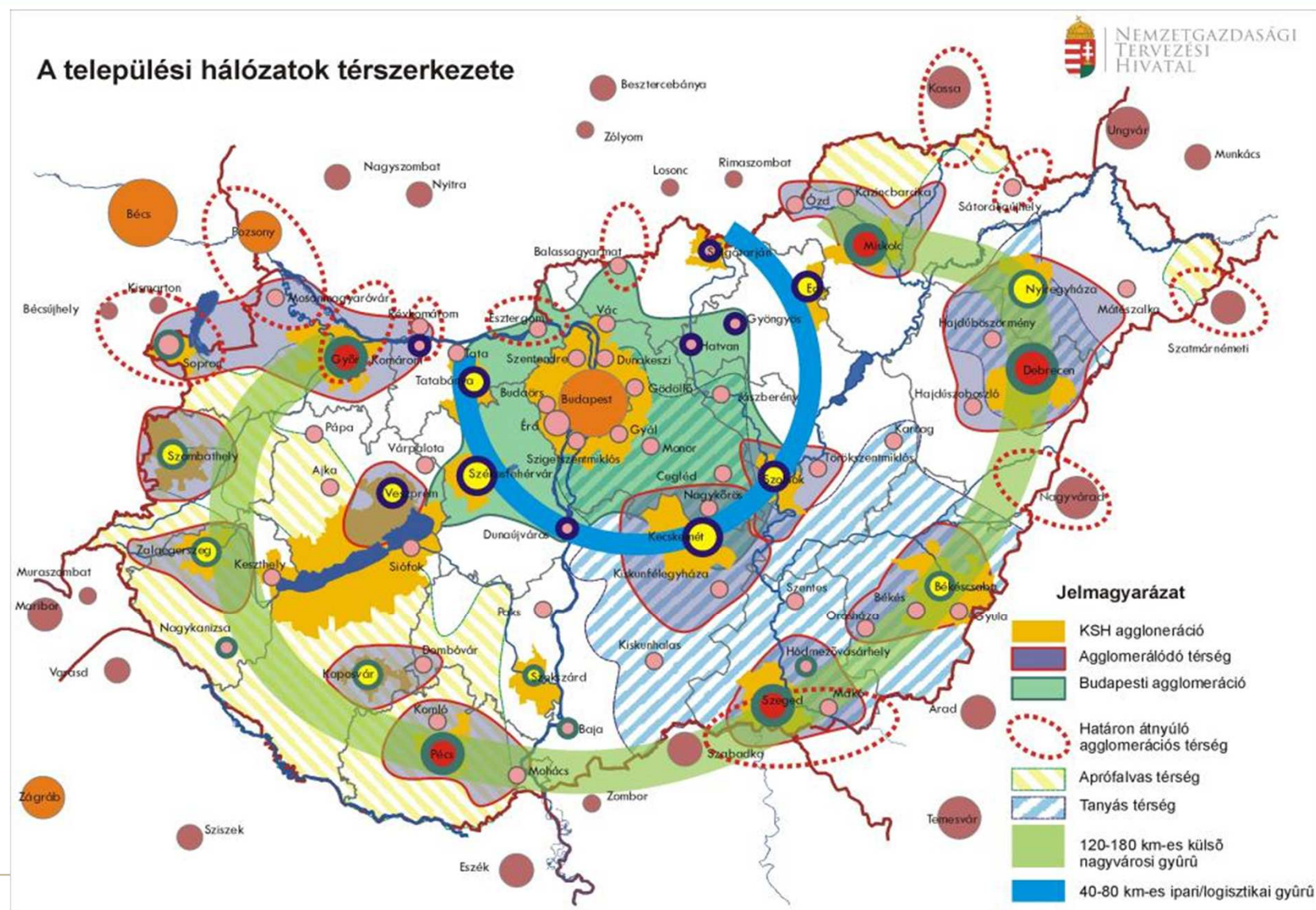
A GDP megyék szintjén mért területi egyenlőtlenségének alakulása (1995-2008)
(Hoover index)

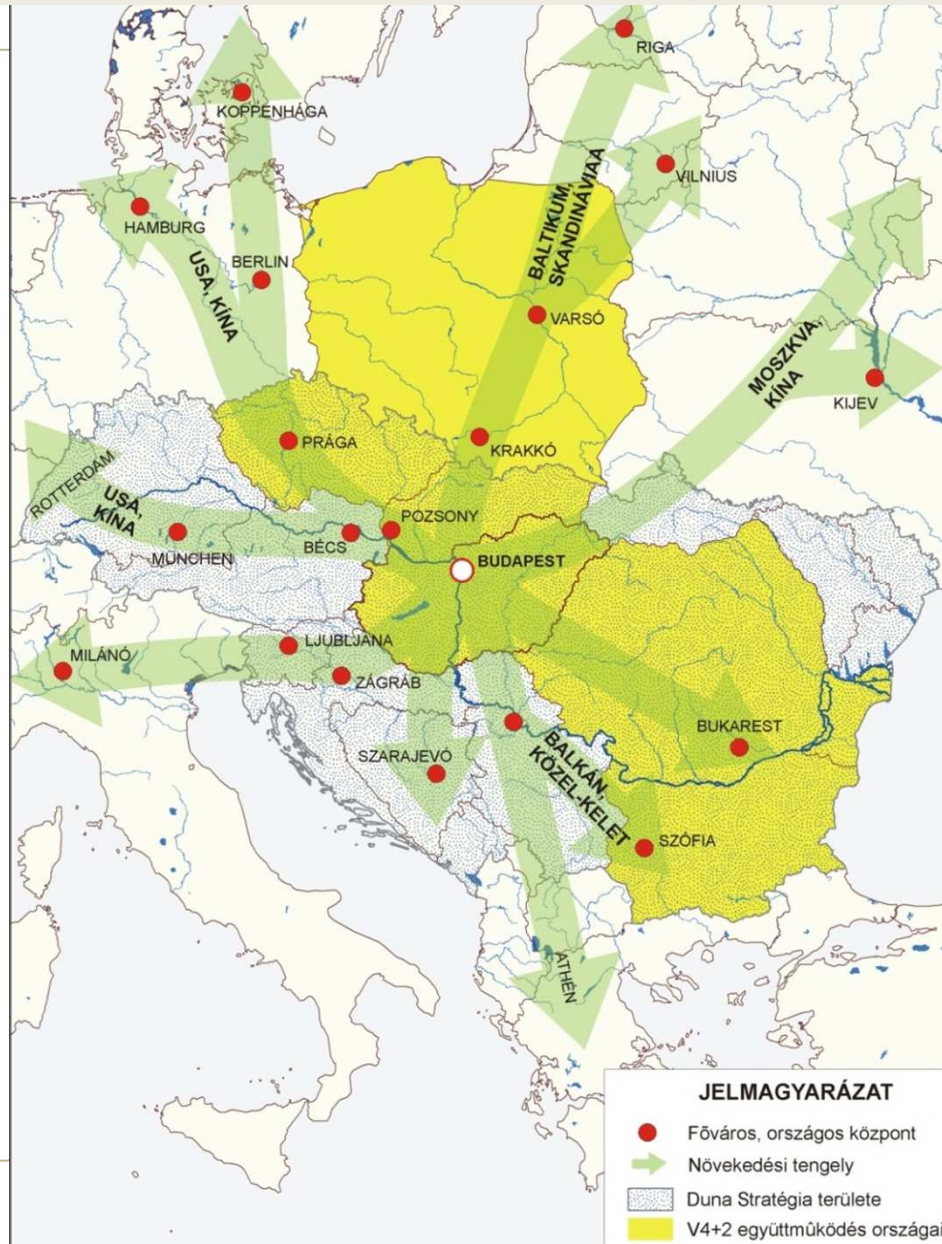
**Országos
Fejlesztési
és
Területfejlesztési
Kon koncepció
(CÉLRENDSZER)**

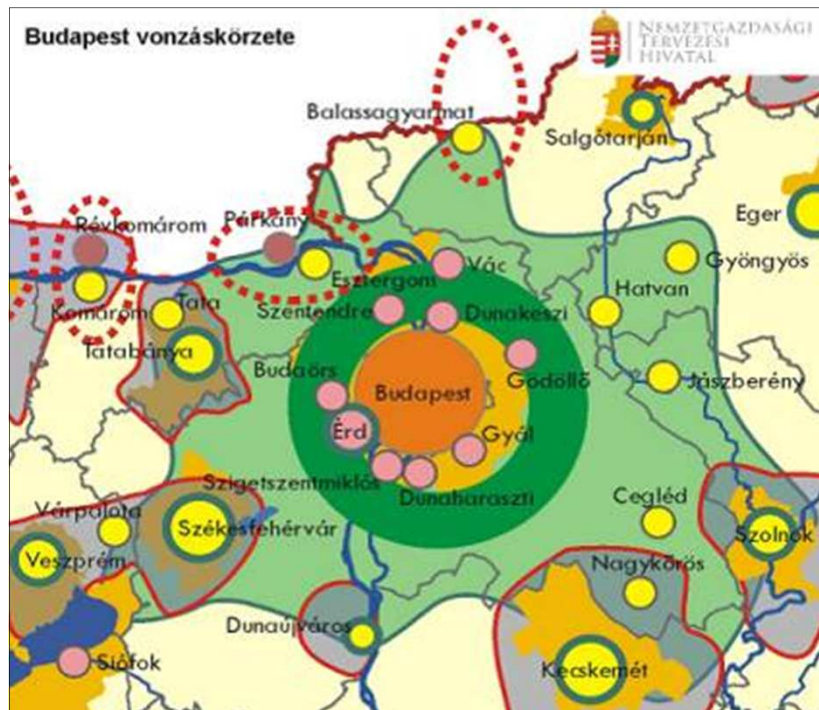
Külső és belső nagyvárosi gyűrűnk a decentralizáció szolgálatában

Budapest Közép-Európa vonzó központja: A gazdasági régió csapágy modellje

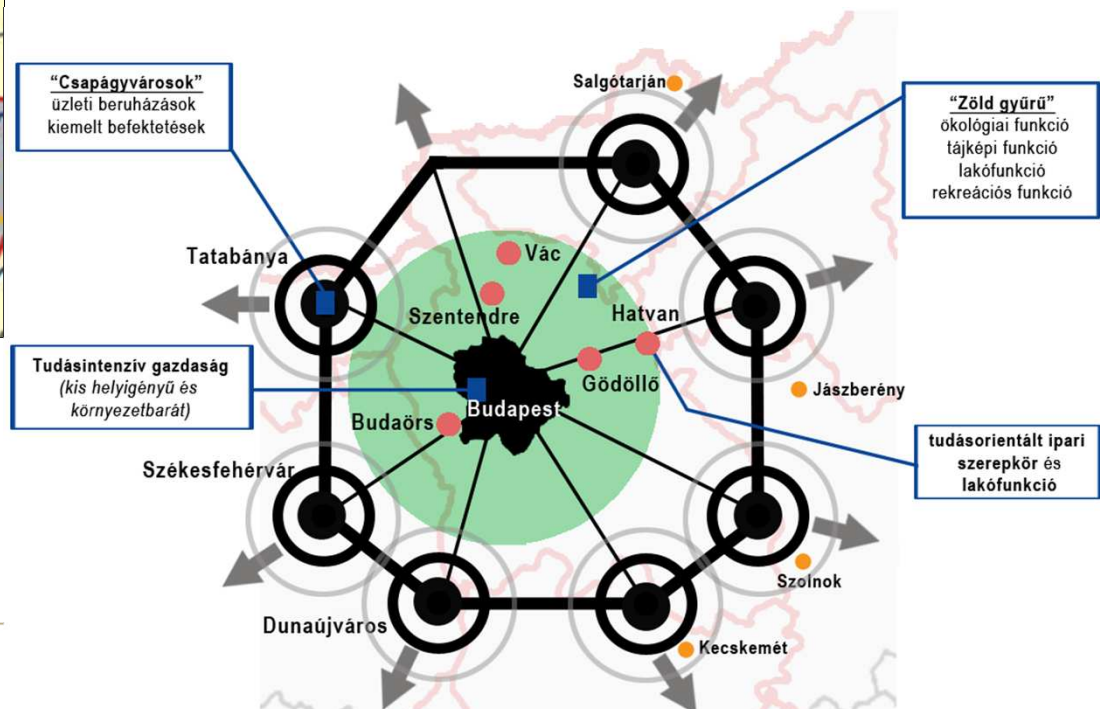

Budapest Közép-Európa vonzó központja: A gazdasági régió csapágy modellje

Csapágyvárosok Budapest körül:

- Potenciális „MEGA” térség
- Elengedhetetlen a közlekedési kapcsolatok javítása a gyűrűn kívül és belül.

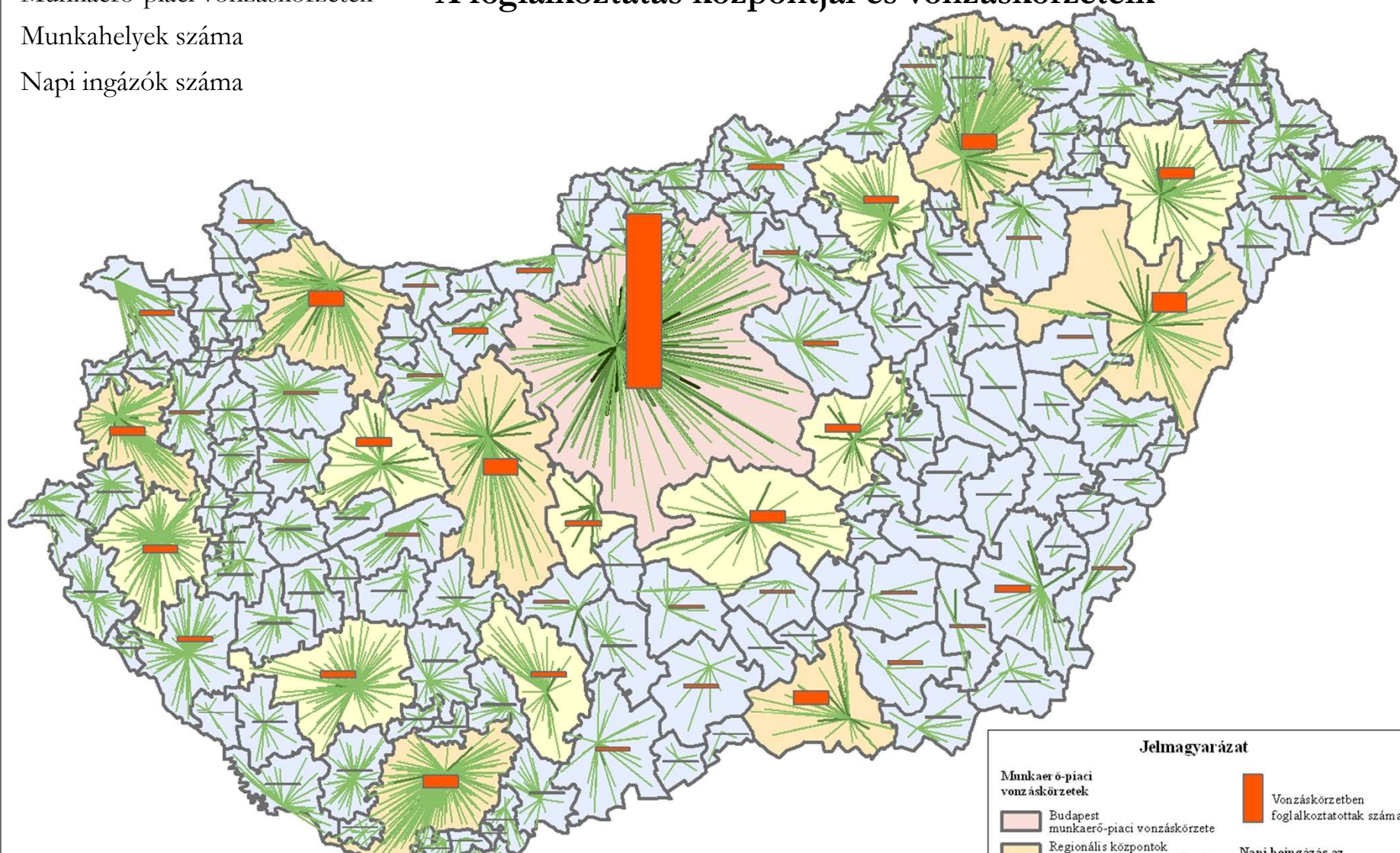

Munkaerő-piaci vonzáskörzetek

Munkahelyek száma

Napi ingázók száma

A foglalkoztatás központjai és vonzáskörzeteik

Célok: foglalkoztatás növelése
Város-vidék kapcsolatok erősítése

Jelmagyarázat

Munkaerő-piaci vonzáskörzetek

- Budapest munkaerő-piaci vonzáskörzete
- Regionális központok munkaerő-piaci vonzáskörzete
- Térségi központok munkaerő-piaci vonzáskörzete
- Alacsonyabb szintű központok munkaerő-piaci vonzáskörzete

Vonzáskörzetben foglalkoztatottak száma

Napi beingázás az LLS központokba

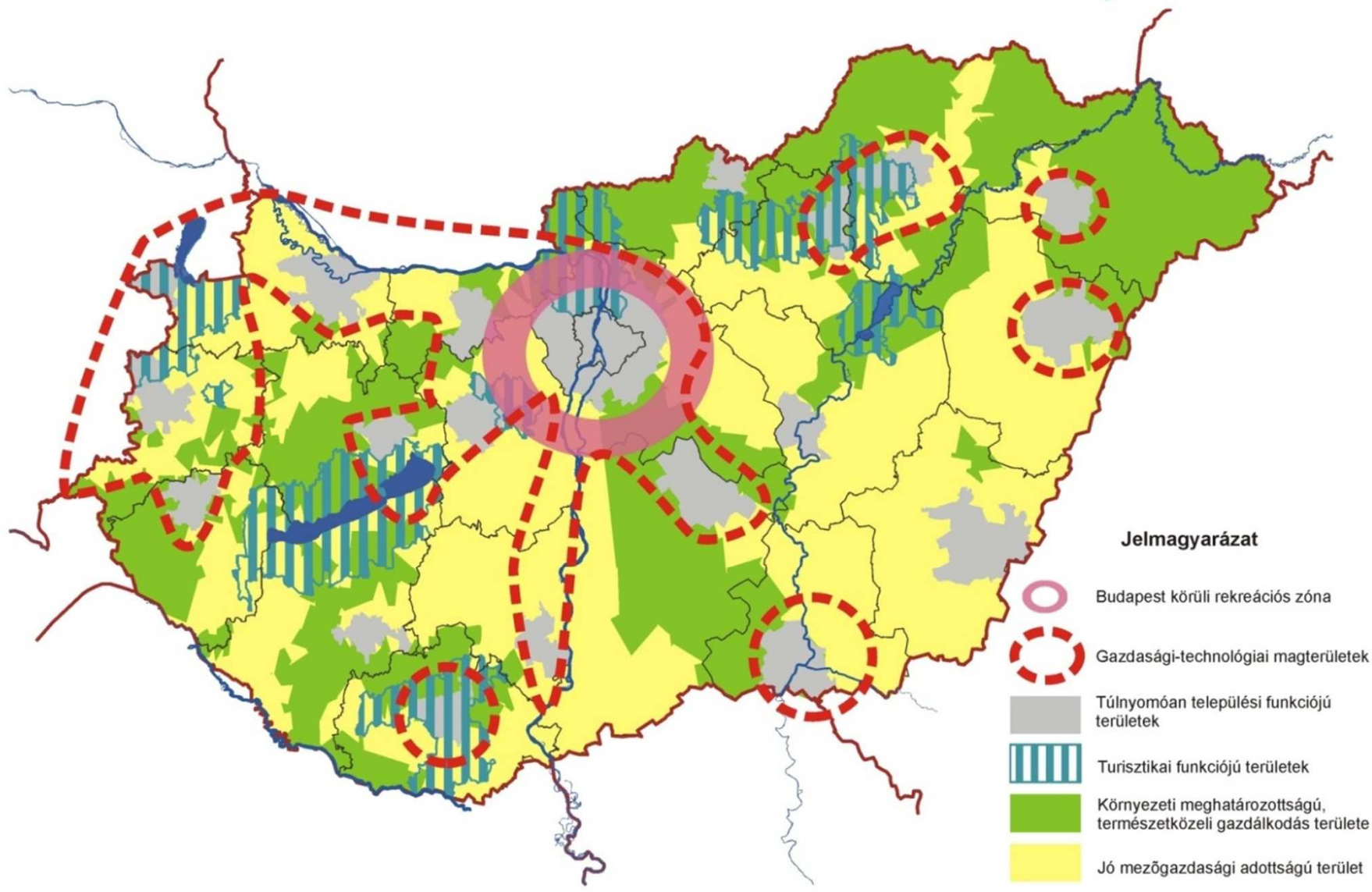
- 2362 - 9491 fő
- 492 - 2361 fő
- 1 - 491 fő

Természeti erőforrásokra alapozott növekedés övezetei: víz, termőföld, ásványkincs, táji érték

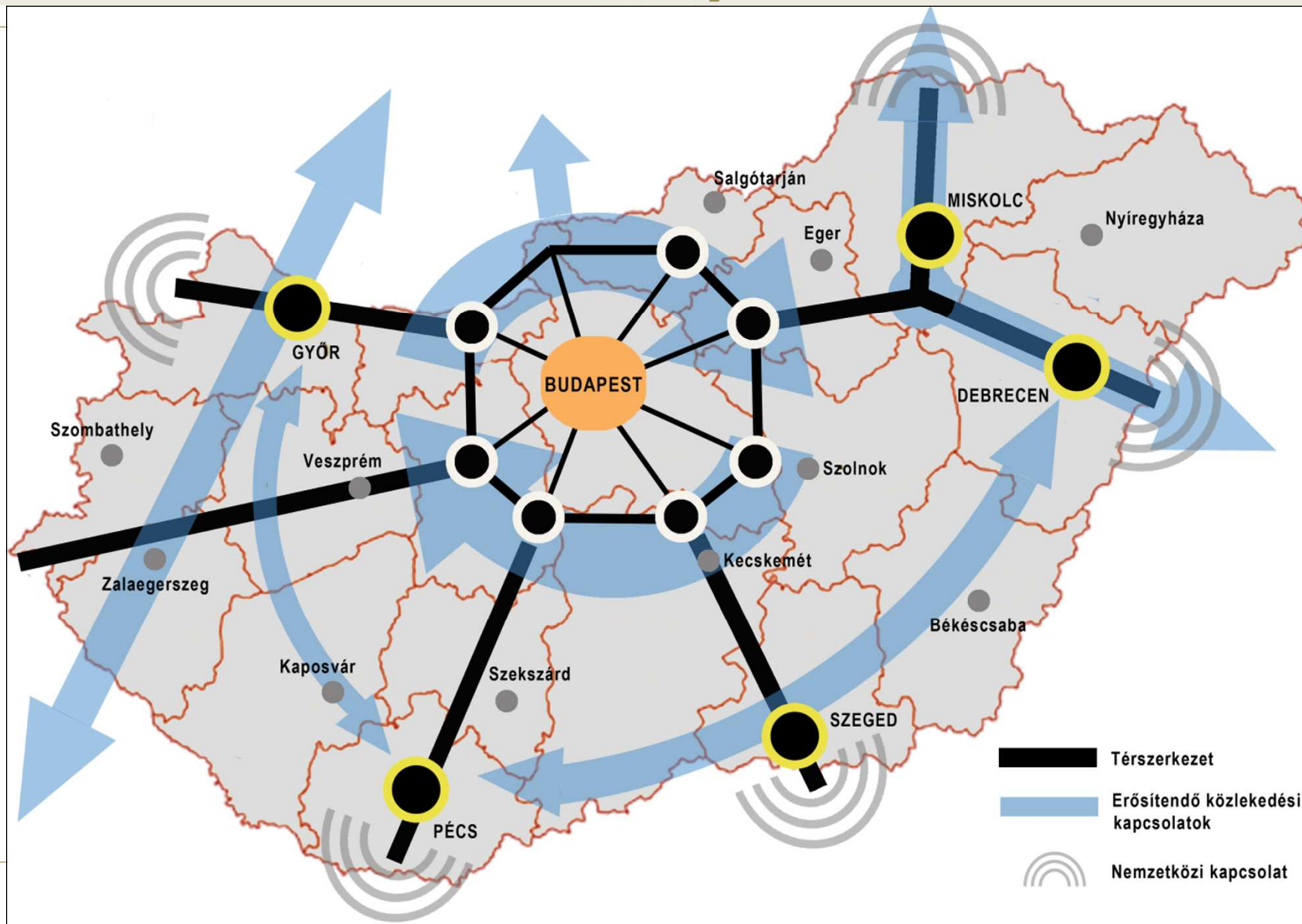
Funkcionális térségek

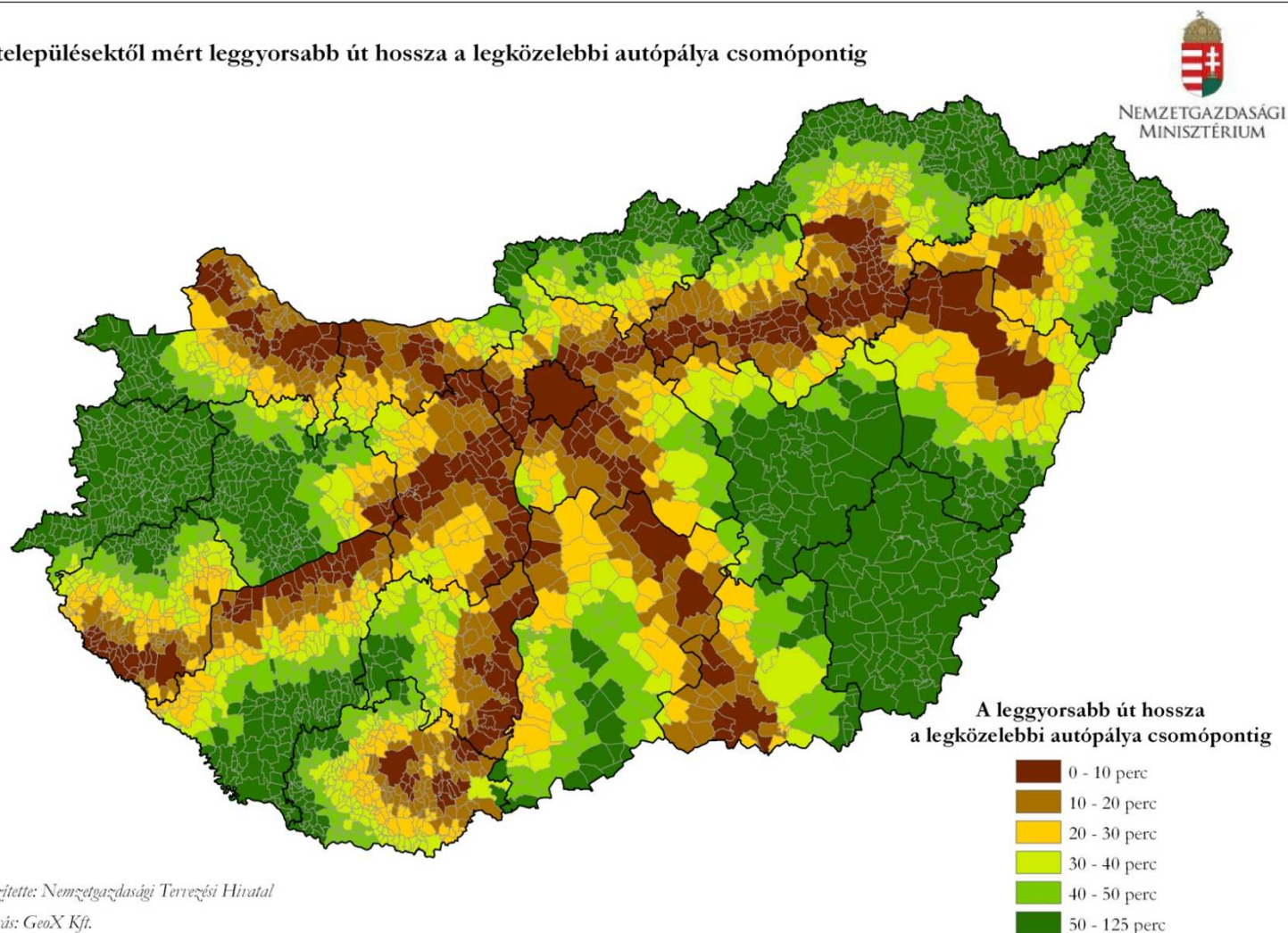
NEMZETGAZDASÁGI
TERVEZÉSI
HIVATAL

Területi célok: fejlődési pólusok tengelyek és erősítendő közlekedési kapcsolatok

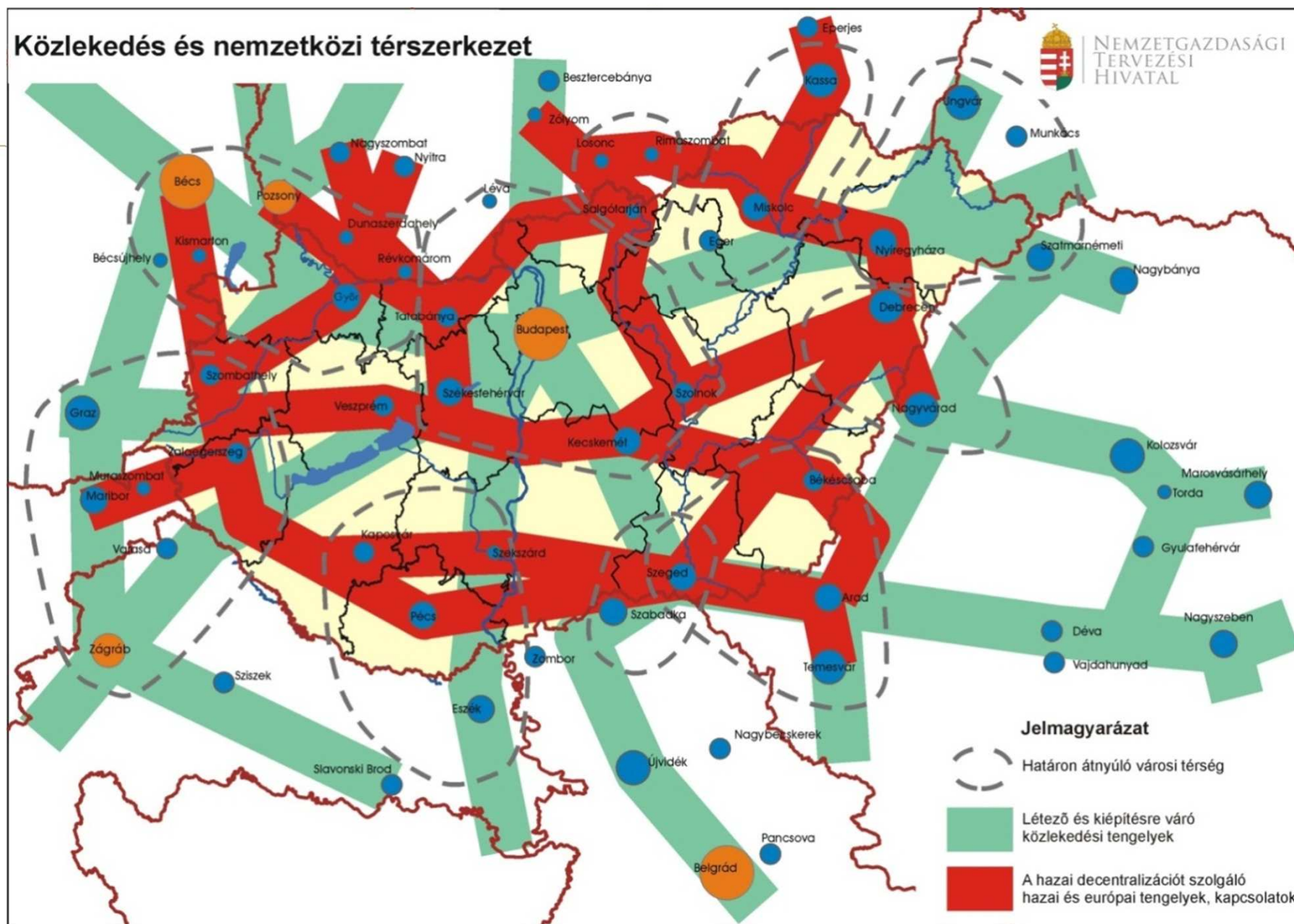
A településektől mért leggyorsabb út hossza a legközelebbi autópálya csomópontig

Közlekedés és nemzetközi térszerkezet

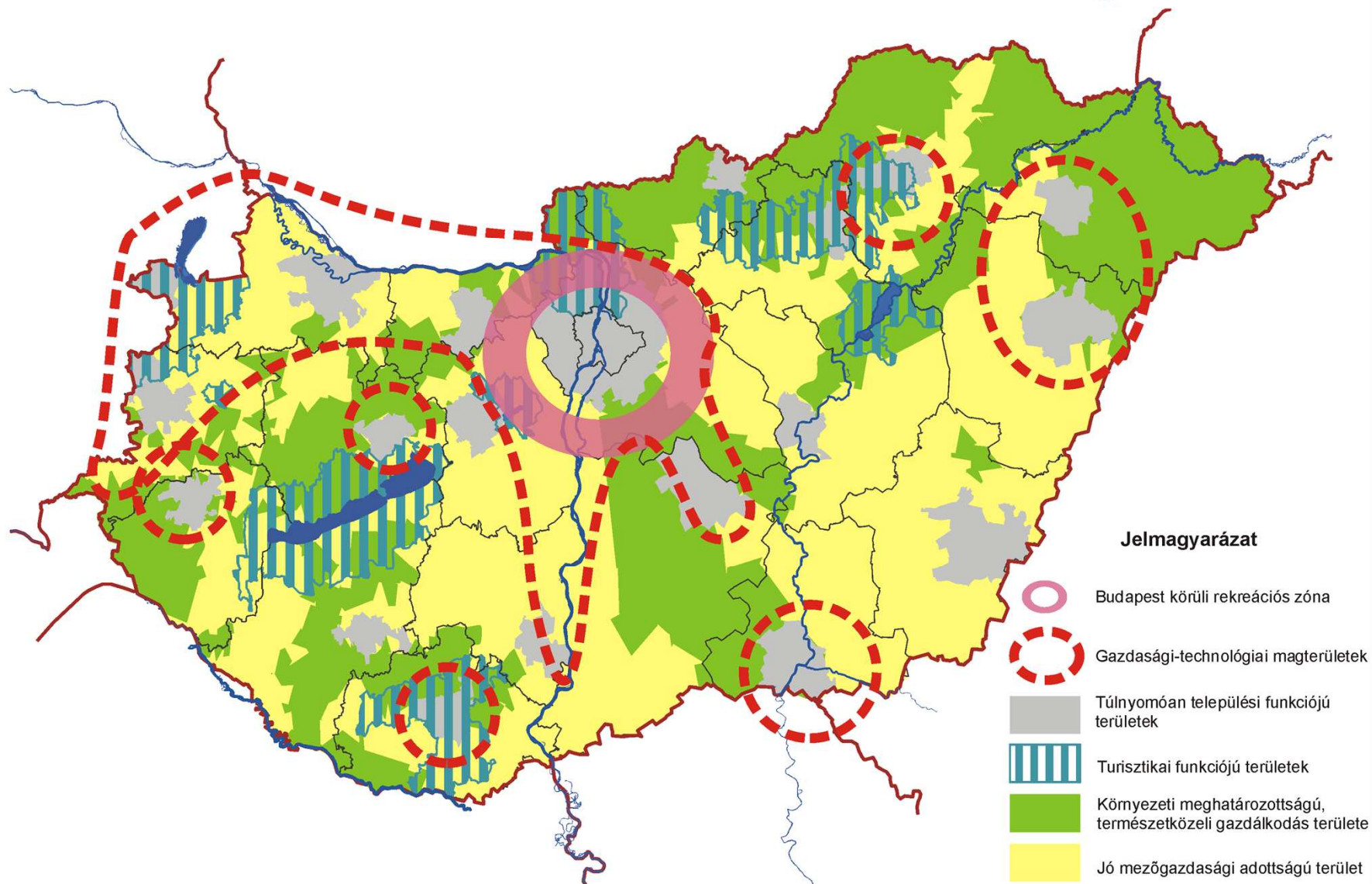
NEMZETGAZDASÁGI
TERVEZÉSI
HIVATAL

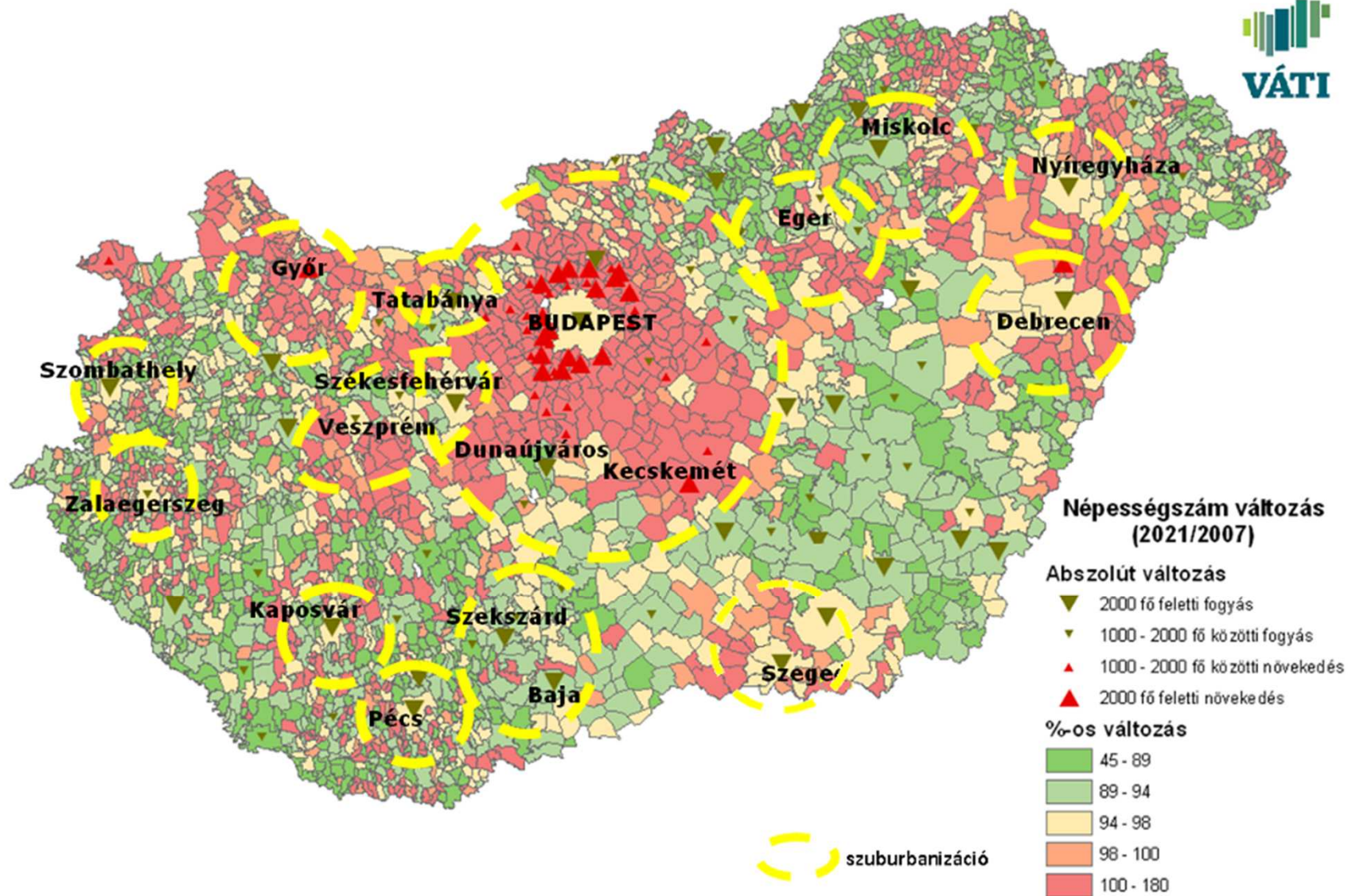
Funkcionális térségek

NEMZETGAZDASÁGI
TERVEZÉSI
HIVATAL

Harmonikus agglomeráció, fenntartható városi mobilitás

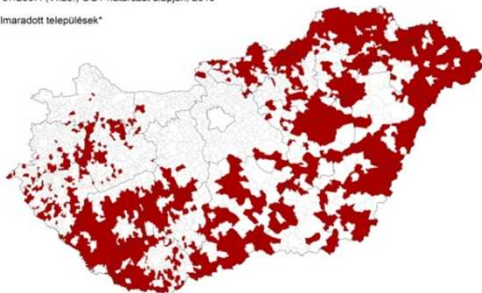
Leszakadt térségek újra az ország társadalmi-gazdasági vérkeringésében: perifériák reintegrálása

Társadalmi-gazdasági szempontból leszakadó települések

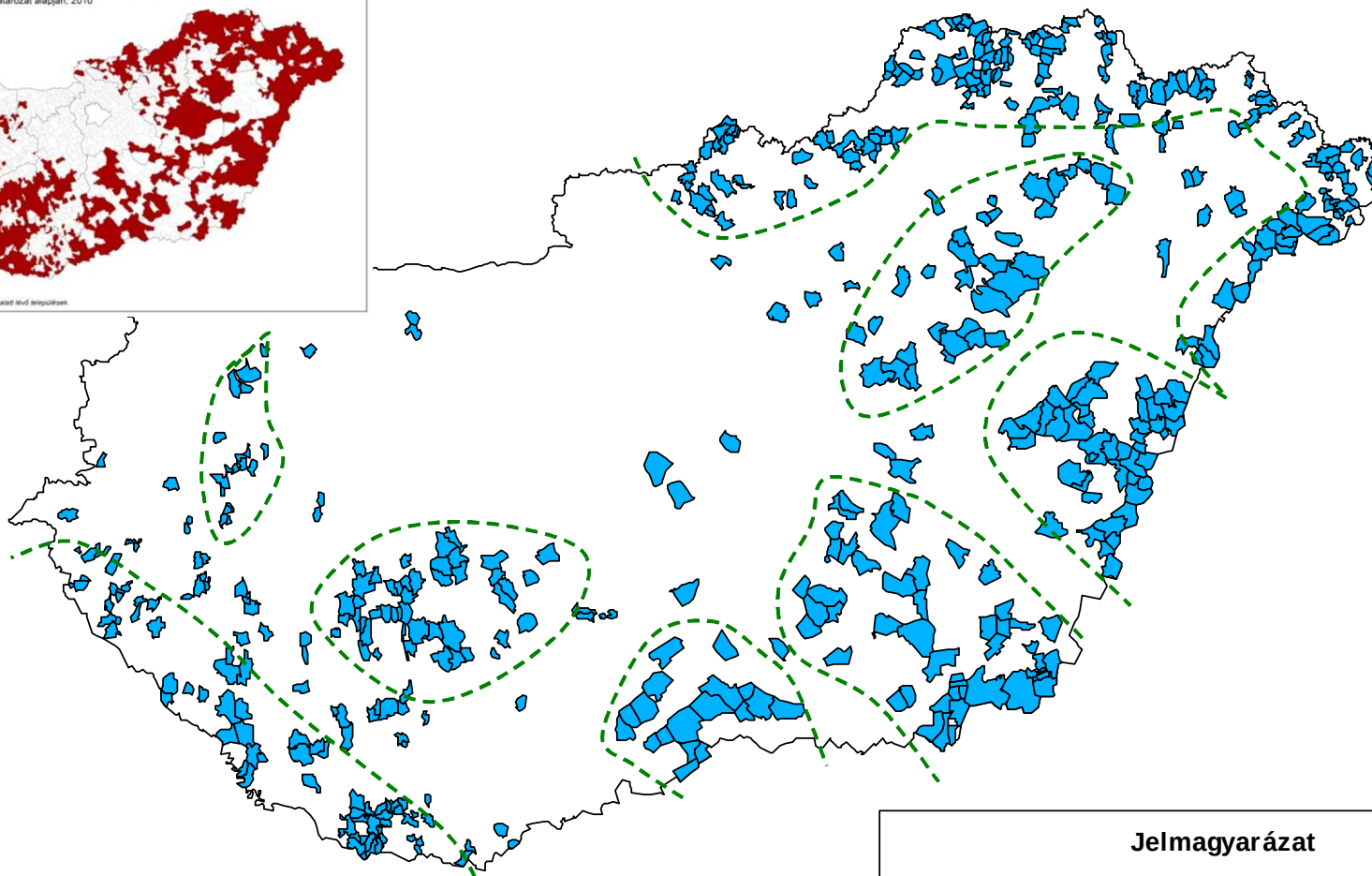

A települések társadalmi, gazdasági és infrastrukturális fejlettsége a 67/2007. (VI.28.) OGY-határozat alapján, 2010

Elmaradott települések*

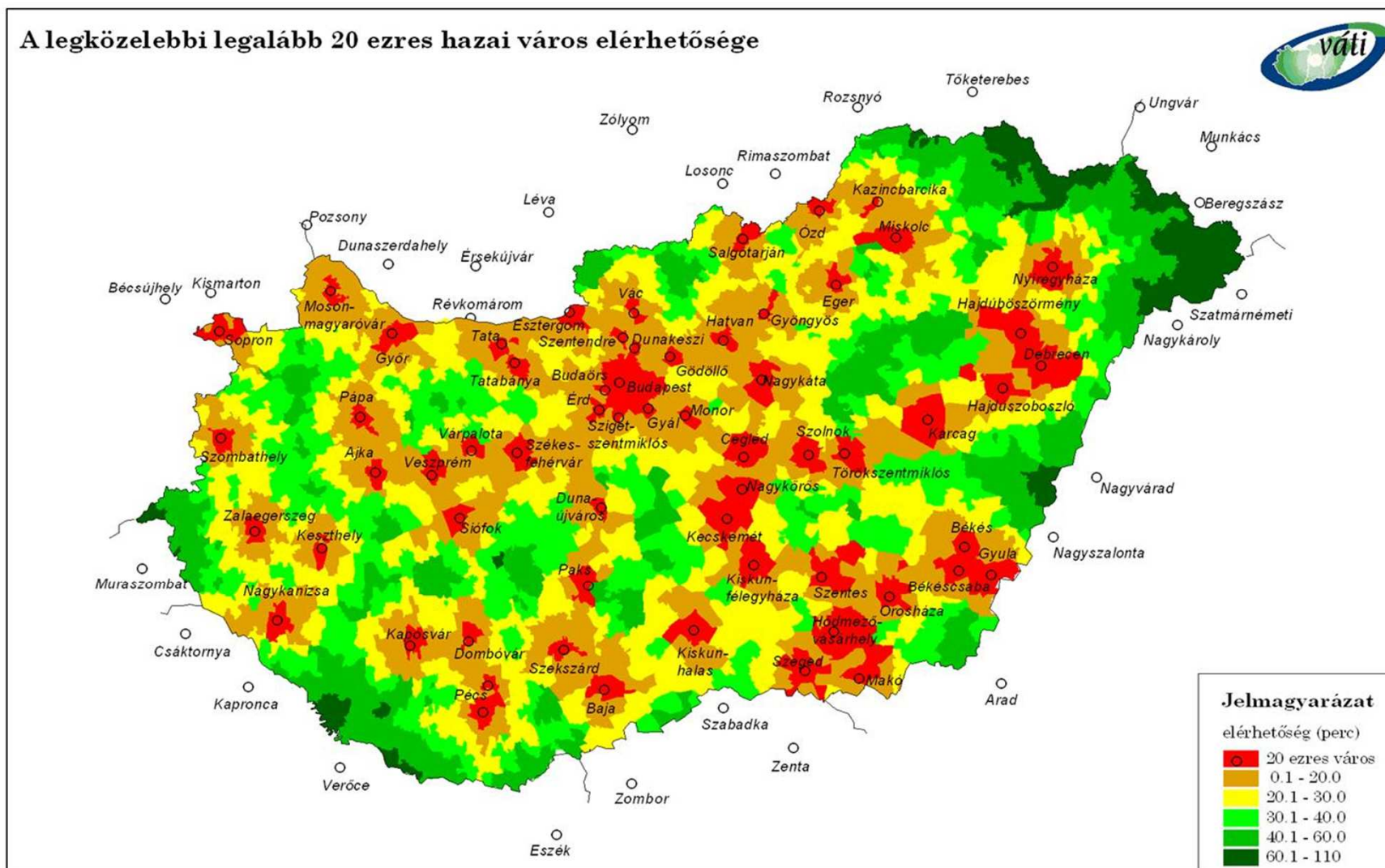
* A komplex mutatók számtani átlaga alatt lévő települések

Jelmagyarázat

- Külső, belső perifériák
- társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott (2006) és egyben önhibáján kívül hátrányos helyzetű település (2005)

Leszakadt térségek újra az ország társadalmi-gazdasági vérkeringésében - perifériák reintegrálása

NEMZETGAZDASÁGI

Átfogó vidék

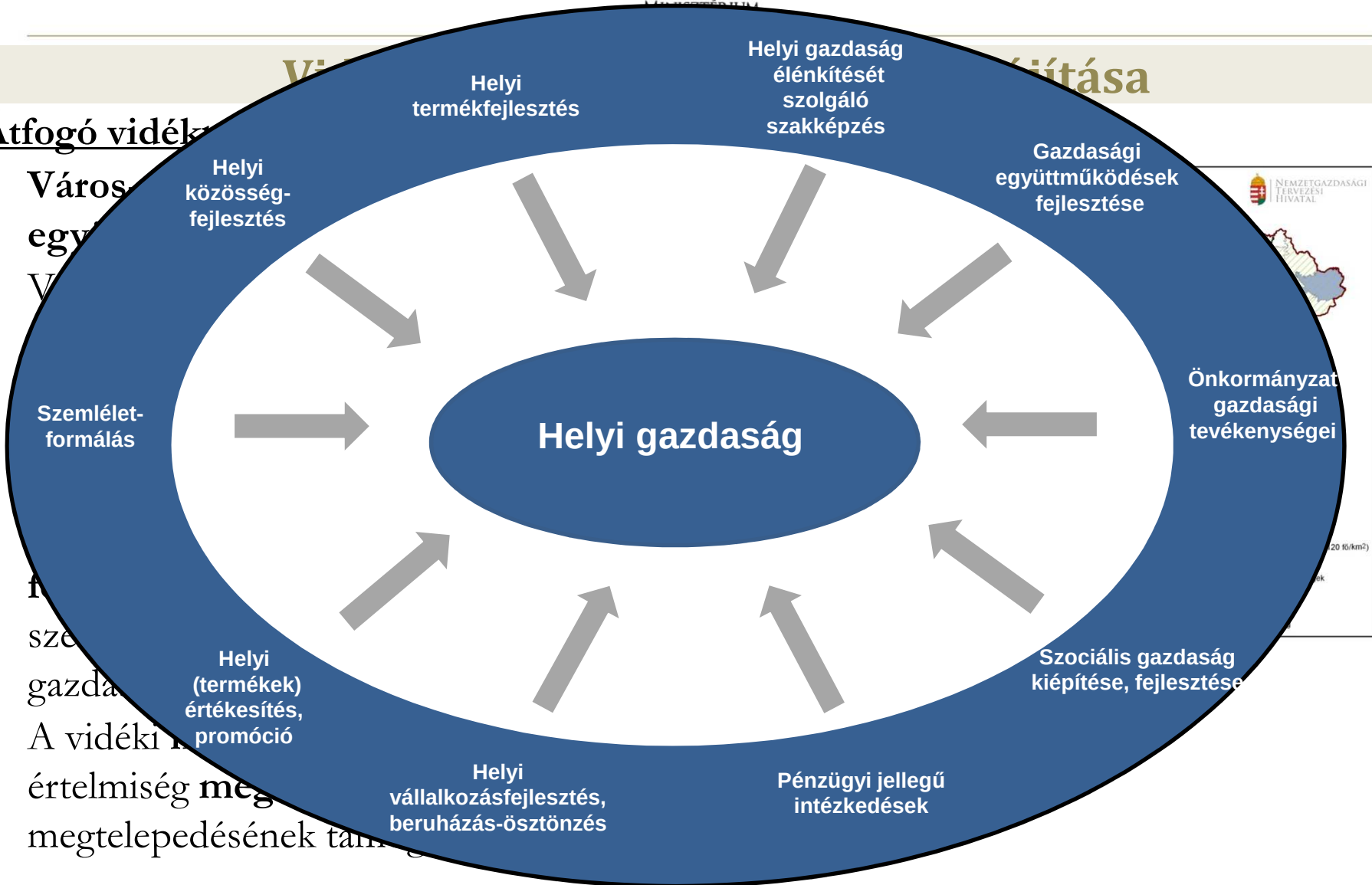
- Város
- egy
- V

- Szemlélet-formálás

- f
- sze
- gazda

- A vidéki
- értelmiség meg
- megtelepedésének tá

útása

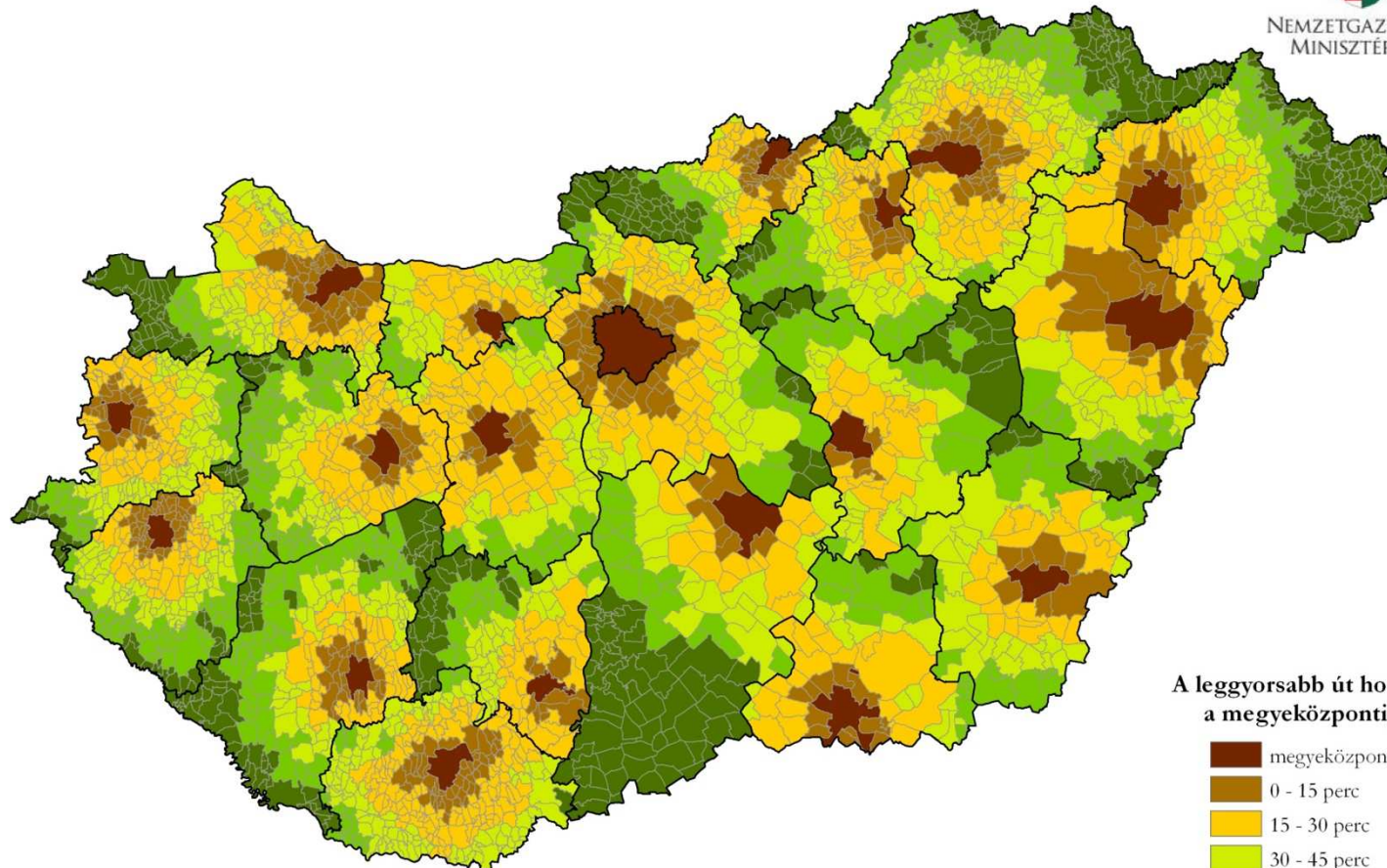

Területi cél: A régi – új területi középsszint: a megye

A településektől mért leggyorsabb út hossza a megyeközpontig

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

A leggyorsabb út hossza
a megyeközpontig

- megyeközpont
- 0 - 15 perc
- 15 - 30 perc
- 30 - 45 perc
- 45 - 60 perc
- 60 - 141 perc

Készítette: Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal

Forrás: GeoX Kft.

4.

Úton a megvalósítás felé

Partnerségi Megállapodás – Nemzeti Fejlesztési Prioritások

A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása

A foglalkoztatás növelése

Az energia- és erőforrás hatékonyság növelése

Társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése és Jó Állam

A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása

Forrásallokáció

	2007-2013	2014-2020
Prioritás	16% gazdaságfejlesztésre	60% gazdaságfejlesztésre 40% humánerőforrás, infrastruktúra, környezetvédelem és energiahatékonyság
Intézmény	Központosított (NFÜ)	IH a szaktárcáknál
Támogatás	Elsősorban pályáztatás Pályázatok > visszatérítendő támogatások	Régi és új fejlesztéspolitikai eszközök Klasszikus pályázatok, illetve külföldi jó példák alapján: normatív támogatások, többfordulós pályázatok, global grant, programalapú tárgyalásos alapú támogatás, visszatérítendő támogatások (hitelprogramok, kockázati tőkealapok, garanciaalapok)
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program [GINOP] (Tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	39,40%	
Terület- és Településfejlesztési Operatív program [TOP] (Tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	16,15%	
Versenyképes Közép-Magyarország Operatív program [VEKOP] (Tervezhető alapok: ERFA, ESZA)	3,55%	
<i>Gazdaságfejlesztés összesen</i>	<i>= 59,10%</i>	
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program [EFOP] (Tervezhető alapok: ESZA, ERFA)	10,94%	
Környezeti és Energetikai Hatékonysági OP [KEHOP] (Tervezhető alapok: Kohéziós Alap, ERFA)	14,77%	
Közlekedésfejlesztés Operatív Program [KOP] (Tervezhető alapok: Kohéziós Alap, ERFA)	13,69%	
Végrehajtási Koordinációs Operatív Program (Tervezhető alap: Kohéziós Alap)	1,50%	
<i>Összesen</i>	<i>= 100,00%</i>	

Megjegyzések: A táblázatban szereplő allokációs arányok az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Európai Szociális Alap (ESZA) és a

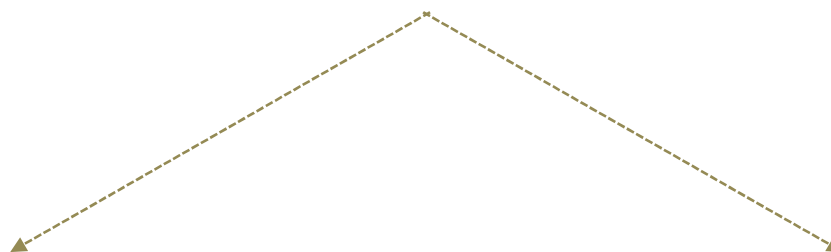
Terület- és Településfejlesztési Operatív Program

A TOP hozzájárulhat a **KKV-k versenyképességének fejlesztéséhez** (amennyiben a **KKV-k például foglalkoztatást, munkaerő mobilitást célzó intézkedéseket valósítanak meg**), de a GINOP-hoz hasonló közvetett KKV támogatás nem valósul meg.

Általánosan a következő gazdaságfejlesztési tartalom kerül a TOP-ba:

- gazdasági háttér, kiszolgáló infrastruktúra és kapcsolódó szolgáltatás fejlesztés (*Ipari Park, iparterület, üzleti inkubáció*)
- térségi gazdaságfejlesztési intézmények támogatása (*szolgáltatás, kkv tanácsadás helyi konstrukcióban*)
- hálózati elemek, gazdasági együttműködések támogatása
- általános előkészítő, kísérleti jellegű fejlesztések
- területi alapon megvalósuló kisléptékű turisztikai célzatú fejlesztések
- intenzív helyi kapcsolatrendszert és helyismeretet igénylő támogatások

Új területi integrációs eszközök (EU 2014-2020)

**Integrált Területi
Beruházások**
*(Integrated Territorial
Investment)*

**Helyi Közösségvezérelt
Fejlesztések**
*(Community Led Local
Development)*

A CLLD Magyarországon?

- **Magyarországon a CLLD eszköz:**
 - Vidéki térségek közösségeinek fejlesztése
 - Városi közösségek által vezérelt integrált és fenntartható fejlesztés
 - Városi és vidéki közösségek integrált fejlesztése, város-vidék gazdasági, rekreációs, közszolgáltatási kapcsolatok fejlesztése.
- **A CLLD alkalmazási területei különösen:**
 - A helyi gazdaság feléléstése
 - A helyi közösségépítés: (felelős, öngondoskodásra és tudatos jövőformálásra képes helyi közösségek erősítése.)
- **TOP, VEKOP** > külön prioritástengely

4.

Helyi-területi tervezési felkészülés Megyék és városok

A tervezési feladatok helyi szinten

- **Tervezettség** (területi, ágazati, integrált) az egyedi pályázatok helyett
- **Hazai prioritások EU célokhoz illesztése** – projekt szintig
- **Területi** (megye) igények és **ágazati** fejlesztési **programok** összehangolása
- **Város – vidék együttműködés!**

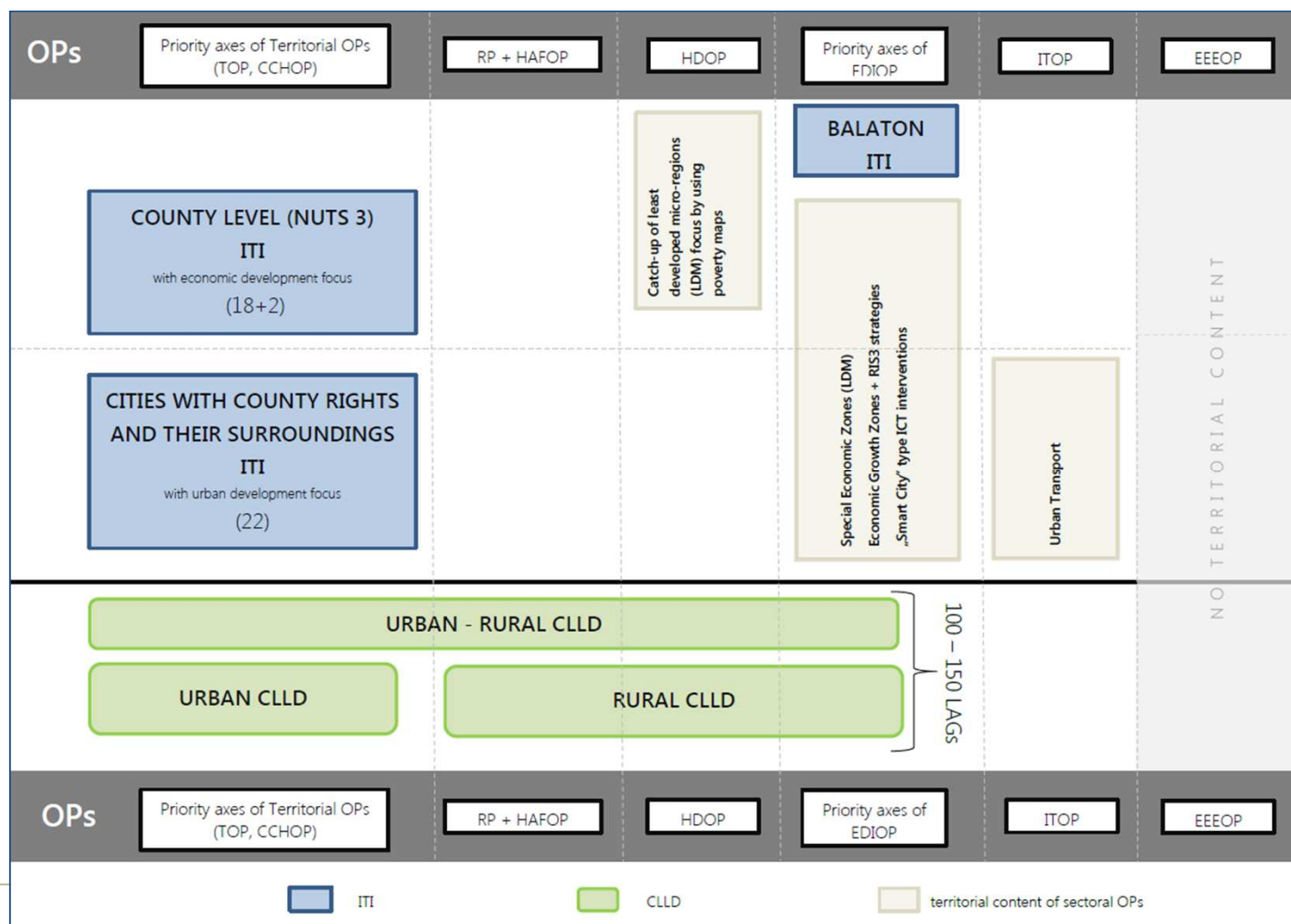

INTEGRÁLT VÁROSI ÉS TERÜLETI PROGRAMOK

Hazai területi programozási szintek 2014-20-ra

- Megye
- Nagyvárosok közvetlen térségükkel
- Város és térsége közösségi fejlesztések
- Egyes országos jelentőségű funkcionális térségek

Integrált területfejlesztési eszközök várható rendszere

Köszönöm a figyelmet!

Salamin Géza